

ELŐFIZETÉS.

HÉLYBEN ÉS VIDEKÉN:

Egy évre ... 36 kor.

Fél évre ... 18 kor.

Egy negyed évre 9 kor.

Egy óra ... 3 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvány-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, május 31.

Kintzig János főispán lemondott.

Wekerle Sándor királyi audiencián. — A válság megoldása halasztódik. — Ujabb kihallgatások.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Kintzig János, Arad főispánja ma délután Budapestről Aradra érkezett. A politikai fejlemények úgy rendelkeztek, hogy Tisza István gróf távozásával a kormány főispánjai is elhagyják helyüket s ez annyival inkább sajnálatos, mert az ország főispánikara a legválságosabb időben mutatta meg, hogy az odaadó munkásság mennyi értéket menthet meg s mily kiváló szolgálatokat tehet a hazának.

A lemondott főispánok között van Kintzig János is, akinek ez lesz az egyetlen tette, mely Arad város minden polgárát politikai pártállásra való tekintet nélkül megsomorítja. Másfél éves főispánsága alatt mindenkinek a javára dolgozott, a legnemesebb emberi érzésektől vezéreltetve mindenkinek örömet óhajtott szerezni. Magas pozícióban levő embert ritkán szeretnek meg oly hamar, ahogyan Arad közönsége Kintzig János főispánt megszerette. Megérezte és meglátta benne azt a férfit, akinek jelszava az a csodálatosan szép költői gondolat: „A haza minden előtt!” Hatni és alkotni vágyott, hogy reális valósággá legyen a gyönyörű gondolat, gyarapítani akarta a meglevő közvagyonot, majd amikor szükség lesz arra: megmenteni a dúló hordák elől a megtakarított kis vagytonokat s mindenkinek felett az emberi egészséget. A népjóléti intézmények egész sorozata keletkezett az ő nemes lelkének sugallatára e rövid idő alatt. Szinte álmélkodva állunk meg: mi mindent tudott teremteni semmiből? S csak egy magyarázatát találjuk e nagyszerű sikereknek: s ezt az ő közkedvelt személyében leljük fel. Az anya és csecsemővédő egyesület 100.000 koronája, az erdélyi fálvakra indított gyűjtés, melynek ő volt az országban első kezdeményezője, az erdélyi menekültek számára gyűjtött 50.000 korona, a gyermektuberkulózis gyógyítása érdekében kifejtett munkásság sikere mindmind őt dicséri.

De talán mindezeknél nagyobb érdeme az a fáradhatatlan buzgóság, amellyel Arad közlelmzésének kérdését intézte, felszinen tartotta, kikövetelte s amennyire a viszonyok engedték, megoldotta. Ebben a tekintetben nem ismert lehetlent. Hányszor megtörtént e másfél év alatt, hogy ma

hazaérkezett, holnap ismét el kellett utaznia, csak azért, hogy Arad város egyetlen lakosa se jusson egy percre se kellemetlen helyzetbe s a közlelmzés gépezete fenn ne akadjon.

Csodálatraméltó energiával és kitartással védte a szegények és kisemberek jogait s a városházán tudják legjobban, hogy mennyire szívén viselte a legárvább aradi polgár sorsát is. Nem érkezhettek be hozzá panasz, vagy kérelem, amelynek utána ne járt volna s amelynek érdekében — ha azt jogosnak találta — a maga nagy befolyását ne érvényesítette volna. Az aradi főispáni hivatal ablakai egy időben, mint valami örökös éber szemek világultak Arad fölött az éjszakában. Ezek a szemek virrasztottak az oláh betörés napjaiban s virrasztottak mindannyiszor, a hányszor megsokasodtak Arad fölött a fellegek.

Mély szomorúsággal vesszük tudomásul, hogy Arad lelkes és népszerű főispánja távozni készül arról a helyről, amelyet jobban és méltóbban senki sem tölthet be, mint ő. S nem is tudjuk elhinni, hogy ez a távozás végleges, a ragaszkodásnak bizakodó érzésével reméljük, hogy Kintzig János főispán nagy munkaerejét, szivesugallta lelkes törekvéseit sikerülni fog megtartani Arad város élén.

Munkatársunk ma beszélgetést folytatott a hazaérkező főispánnal.

A főispán kijelentette, hogy lemondását benyújtotta, azzal az indokolással, hogy a főispáni állás bizalmi tiszttség s ő kötelességének tartja távozni azzal a kormánnyal, amely őt bizalmával kitüntette.

Arra a kérdésre: Vajon abban az esetben, ha a leendő miniszterelnök politikai programja egyezik az ő politikai meggyőződésével: vállalja-e újból a főispánságot: azt felelte:

— Ezt az elhatározásomat nemcsak a politikai program kérdése dönti el, hanem függ további magatartásom, vajon az eljövendő kormányelnök egyénisége konveniat-e nekem, vagy nem.

Mint ismeretes, Kintzig János főispánna történt kinevezése alkalmával döntött úgy a kormány, hogy szétválasztja a vármegye és a város főispáni állásait. Ennek a fontos lé-

pésnek indító okai között első helyen szerepelt az a szempont, hogy akkor még a közlelmzési kérdések intézésére nem volt olyan országos szerv, mint az azóta felállított Országos Közlelmzési Hivatal, amely egységesen szolgálja ki valamennyi törvényhatóság igényeit. A kormány a két törvényhatóság között keletkező surlódások elkerülése céljából helyesebbnek találta a főispánság kettéosztását. Most sokat beszélnek arról, hogy a két állást ismét egyesítik.

Megkérdeztük a főispánt, hogy a mai viszonyok mellett lehet-e kilátás a két főispánság egyesítésére.

A főispán kijelentette, hogy ebben a kérdésben ez idő szerint semmi érdemleges választ adni nem tud, mert erről a kérdéstről senkivel sem beszélt.

Kormányválság.

Wekerle Sándor a királynál.

Objektív megállapítás szerint a magyar politikai világban — mint fővárosi tudósítónk telefonálja — ma a következő pozitívumok történtek, a többi mind csak találgatás:

1. Wekerle Sándort a király ma kihallgatáson fogadta.

2. A válság Bécsben dől el.

3. A munkapárt változatlanul egységes, az ellenzék is változatlanul régi álláspontján áll és csak akkor közli állásfoglalását, ha őfelsége már deignálta az új miniszterelnököt.

Munkapárti forrás szerint Wekerle hajlandó saját külön programja alapján vállalni a miniszterelnökséget. Programjának alapját a választójognak legszélesebb mértékben való kiterjesztése képezi — abban a keretben, amint azt őfelsége kívánja — ezenkívül sürgősnek tartja a gazdasági megegyezések megkötését Ausztriával és Németországgal. Szerinte fontos a hosszú, legalább 20 évre szóló kiegyezés, gazdasági viszonyainknak stabilizálódása szempontjából. Németországgal a legharmonikusabb gazdasági kiegyezést kívánja a jövőben és ennek alapjait még a háboru alatt kívánja fixirozni. Wekerle Sándor nem érné be a széles választójogi törvény megalkotásával, hanem a demokratikus és szociális reformoknak egész sorát kívánja életbeléptetni. Programjában van az erősen szociális izű földbirtokpolitika, ezenkívül különböző terveket inaugurál az átmeneti gazdasági kérdé-

sek elvégzésére, valutánk helyreállítására, a melyre nézve a legerősebb biztosítéknak tartja a Németországgal való, minél szorosabb meg-egyeződést. A munkapártiak közül, főleg azok, akik Andrásyt nem szeretik, portálják Wekerlét, több oldalról hangzó híresztelés szerint Wekerlének ismeretes programja alapján kilátása van arra, hogy a munkapárt egyrésze támogatni fogja, esetleg koncentrációs kabinet alakítására is. Ha Wekerle Sándor programja a Házban nem kapna többséget, akkor új választásokat rendez.

Ha Wekerle kísérlete nem sikerülne, akkor az ellenzéknek egyhangú véleménye szerint, a király Andrásyt fogja designálni új választással.

Ellenzéki forrás jelentése szerint, ha Wekerle mai kihallgatása nem hoz pozitív eredményt, akkor pénteken és szombaton új audienciák lesznek, a király meg fogja hívni Návay Lajost, Andrassy Gyula grótot és Serényi Béla grótot. Serényinek különben igen fontos része lesz a válság megoldásában. Beavatottak úgy tudják, hogy Andrassy Gyula gróf és Lukács László között Serényi az aranyhíd és arról is beszélnek, hogy Lukács László bizonyos feltételek mellett hajlandó a munkapárt jelentékeny részét megnyerni az új kormányra. Éme forrás szerint, ha a héten még nem történne döntés, akkor a király Budapestre jön végleges határozat és döntés dolgában.

A nagy politika legnagyobb érdeklődése fordult Wekerle Sándor kihallgatása felé, általános vélemény, hogy ez az audiencia a legnagyobb jelentőségű az eddigi kihallgatások között. Másrészt valószínű, hogyha a munkapártot nem sikerül megnyerni és az kitart Tisza István gróf mellett, akkor őfelsége kénytelen lesz Andrásyt miniszterelnökké kisebbségi kormánnyal kinevezni. Beavatott politikusok véleménye szerint Wekerlének politikai semlegessége az, ami a legjobban tudná az ellentéteket áthidalni az ellenzék és a munkapárt között. Wekerle megbízása esetén nyilván nagy szerep jutna Návay Lajosnak, aki 20 esztendő óta a demokratikus és liberális választójog híve. Valószínűleg ő lesz a belügyminiszter a Wekerle-kabinetben.

Sokat beszélnek politikai körökben arról, hogy Andrassy Gyula gróf megbízása a kormányalakítással ugyszólván leközvetíthetetlen akadályokat szentved. Ő szembekerülne a munkapárttal és a radikális választójogért ellene fordulna a Károlyi-párt, a demokraták és szocialisták, valamint leghivebb barátja Apponyi Albert gróf is, aki hajlíthatatlan energiával tiltakozik a kiegyezés ellen. Kétséges, hogy Andrassy állaná-e ezt a harcot.

Justh — minden kormány ellen.

Justh Gyula egy újságírónak a következőket mondotta: Akárki is jön, az új miniszterelnöknek hoznia kell az általános, egyenlő és titkos választói jogot. Másképen a kibontakozás nem lehetséges. A választójogot nem lehet elhalasztani, elraktározni, kiforgatni a lényegéből és nem kell koncentráció, mert az ellenzéknek pártvezérei nem ülhetnek egy kabinetben a munkapárti vezérekkel, akiket a pártkassza juttatott hatalomra. Azt hiszem csak kisebbségi kormány következhetik, új választásokkal, amely alkalomból az ország majd megmutatja, hogy kell-e neki a választójog vagy sem. Nem kételkedem, hogy a népjogok harcossai fölényesen fognak győzni. A második kérdés, ami a válságban fontos, a kiegyezés kérdése. Abszurdum husz esztendő kieszeget kötni, az országot gazdaságilag lekötöni 20 esztendőre. A kiegyezés csakis olyan lehet, hogy Magyarországnak gazdasági érdekeit biztosítsa, jövő fejlődésének

szempontjából. Am tessék hosszú, akár 50 esztendő kieszeget kötni, de előbb tessék megcsinálni a magyar jegybankot és az önálló vámterületet.

Ami József főherceg miniszterelnökségét illeti, erre csak két szóval reflektálhatok: közjogi lehetetlenség.

A Magyarország a következőket írja: Mi nagy képzeliük, hogy az lesz a politikának homlokterében álló férfiú, akit a király teljes tájékozódása után ismételtlen fogad. Ez pedig kétségen kívül az általános választói jogot fogja hozni. Kizártnak tartjuk, hogy a király kinevezzen olyan kormányt, amely a kiegyezés kérdésében lekötöti az országot. Ha már meg kell elégednünk átmeneti idővel, kössenek minél rövidebb határidejű kiegyezést, de ne kössék le újabb 20 esztendőre az országot, mert ez a nemzet újabb ellenállását hívja ki és újabb zavarral fenyeget.

A Politikai Híradó jelenti: Károlyi Mihály gróf szombaton jön vissza Bécsből Budapestre.

Megijedt az ellenzék — a hatalmától.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az ellenzéki pártok, amelyek már a legnagyobb zavarral voltak, hogy át kell venniük a kormányzást, nagy örömmel üdvözlük Wekerle hatalmas és nevezetes egyéniségét a politikai színtéren. Töle várják, hogy az ellenzéki 67-esek és a munkapárt nagy részének bevonásával átvehessék a kormányzást. Andrassy, környezete szerint, tegnap az alkotmánypárt értekezletén a 20 esztendő lejáratu kiegyezés mellett döntött. Az egyesült függetlenségi és 48-as párt ehhez a programhoz nem fog hozzájárulni. Apponyi Albert gróf nem kíván résztvenni az új kormányban. A Károlyi-párt is eleve tiltakozik az ellen, hogy az új kormány hosszabb lejáratu kiegyezést kössön. Ujabbant azt a bécsi információt árulják el, hogy a király minden Károly csapatkeresztes katonának hajlandó megadni a választójogot. Wekerle Sándor választójogi programja még ismeretlen, legintimébb beavatottai előtt sem nyilatkozott a választójog kérdésében való fölfogásáról. A válság kibontakozása lassan halad, még több audiencia fog következni. A királyt Andrassy Gyula gróf igyekezett rávenni, hogy Budapesten oldja meg a válságot, ez a fáradozása azonban nem járt sikerrel.

A főváros a választójogért.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma délelőtt összehívták a főváros kerületközi bizottságát, hogy a választójog kérdésében állást foglaljon. A bizottságnak Vázsonyi Vilmos elnöke alatt csaknem minden egyes tagja megjelent és elhatározta, hogy június másodikára rendkívüli közgyűlést hívnak össze, amelyen a következő szövegű indítványt fogják tárgyalni.

Budapest székes főváros törvényhatósági bizottsága, mely több ízben emelte fel szavát az általános titkos választójogért, hazafias lelkesedéssel és hódolattal üdvözli a királyt, aki koronája fényével és tekintélyével pecsételte meg azt az igazságot, hogy a fegyveres népvére hullásával és a dolgozó nép munkájával szerzi meg azt a jogot, hogy a békében is intézhessen annak a hazának a sorsát, amely fennmaradását neki köszönheti, felszólítja a polgármester urat, hogy gondoskadjék arról, hogy hódoló feliratunk eljusson a király elé.

Ezután többen hozzá szóltak, többek között Bárczy István polgármester is és végül fél órai tanácskozás után az indítványt elfogadták. Valószínű, hogy a szombati rendkívüli közgyűlés után a hódoló feliratot monstre küldötség

fogja eljuttatni őfelségéhez, mely a jövő hét folyamán járul a király elé.

Megnyit a Reichsrath.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Az osztrák képviselőház mai ülése délelőtt tizenegy órára volt kitérve, de a képviselők már jóval a megnyitás előtt teljesen betöltötték a márvány oszlokokat és tizenegy órakor bevonultak az ülésterembe. A pad-sorokat zsufolásig megtöltötték. Néhány üres helyen piros-fehér szalagos babérkoszorukat helyeztek el a harotéren elesett képviselők emlékére jelezve.

Az ülést Clam-Martinic miniszterelnök nyitotta meg rövid nyilatkozattal, amelyben bemutatkozott és bemutatta társait is, egyben kijelentette, hogy Fuchs Vilmos báró titkos tanácsost illeti meg a korelnöki állás és így neki kell vezetni a Ház megalakulását.

A korelnök ezután elfoglalta helyét és halk hangon papirosról olvasta fel hosszú megnyitó beszédét. Melegen emlékezett meg Ferenc Ferdinánd főherceg, majd Ferenc József király haláláról, aztán Károly királynak a parlament hódolatát fejezte ki. Szavait a képviselők hangos hoch, zsvió és szlava kiáltásokkal fogadták. Az új képviselők eskütételének formáságaira került a sor és utána áttértek az elnökválasztásra. A választás kevés kivétellel egyhangú volt és 217 szavazattal 9 ellenében Gross Gusztávot a német nemzeti szövetség jelöltjét választották meg. A szláv képviselők üres szavazó lapot adtak le. Az új elnök a német nemzetiek és a keresztény szocialisták tapsai között foglalta el helyét. Nyitó beszédében megígérte, hogy szigorúan ragaszkodik a házaszábályokhoz és tiszteletben fogja tartani a szólásszabadságot. Szavait a Ház lelkesen megélejezte. Utána az alelnököket választották meg.

Ezután Stanek képviselő a cseh pártok nevében előterjesztette a csehek következő közjogi tiltakozását.

„Szent Vencel“ koronája mindhárom országának cseh képviselői kinyilatkoztatják, hogy a háborus események mai világrengető napjaiban és annak a nagy áramlatnak idején, amely elsöpörte az egyik nemzet uralmát a többiek felett, a legszentebb meggyőződésük az, hogy a dualisztikus államforma a monarchia érdekeinek nyilvánvaló kárára uralkodik és elnyomott viszonyokat teremtett. Tehát követelik a népek általános fejlődésének biztosítására az összbirodalom és a dinasztia érdekében, hogy a Habsburg-lotharingiai monarchia szabad és egyenjogú államszövetséggé alakíttassék át. Az önrendelkezés és a szabad fejlődés nemzeti jogára támaszkodva, amelyet nálunk a történelmi jogokon kívül az állami törvények is biztosítanak a cseh nép élén küzdeni fogunk egy demokratikus cseh állam létrehozásáért. E közben a cseh szláv államról sem szabad megfeledkezni, amelynek a cseh hazával egységet kell alkotnia.”

Erre a nyilatkozatra Clam-Martinic miniszterelnök válaszolt.

Bécsből jelentik: A Reichsrath ülésén Stranski és társai indítványt tettek, amelyben a házat arra kérik, hogy szólítsa fel Bécs katonai parancsnokát a Kiofác képviselő ellen indított per megszüntetésére és a képviselőnek a bécsi helyőrségi fogházból való rögtön szabadonbocsajtására.

Amikor az ülésen nyilvánosságra került a cseh képviselők tiltakozásának szövege, a német képviselők köreiben nagy izgalom keletkezett. Clam-Martinic miniszterelnök meg-

kérte a cseheket, hogy vonják vissza tiltakozásukat, de ezek megmaradtak elhatározásuk mellett. A tiltakozáshoz a délszláv képviselők is csatlakoztak.

Stranski indítványát az elnök javaslatára egy alakítandó bizottsághoz utasították.

Ezután Korosev dr. nyilatkozatot olvasott fel, amely szerint a délszláv klubban egyesült képviselők a nemzeti elv és a horvát állami jog alapján az összlovének, horvátok, szerbek konföderációját követelte egy minden idegen uralom alól mentes demokratikus alapon felépített állami testté a Habsburg dinasztia jogára alatt. Kijelentette, hogy e követelés megvalósításáért minden erejükkel törekedni fog-

nak. Csakis ezzel a fentartással vesznek részt a parlament munkájában.

Korosev felszólalása után Pacher a német nemzeti szövetség és a keresztény szocialista pártok nevében kijelentette, hogy a *cseh állam feleléstése és a délszláv képviselők törekvése ellen a németek utolsó osepp véréig ellen fognak szegülni.*

Clam-Martinic miniszterelnök kijelentette, hogy a nyilatkozatok tartalmára a trónbeszédet követő ülésen fog válaszolni.

A Ház ezután június 5-ig elnapolta magát. Ekkor lesz a legközelebbi ülés, amelyen bizottságokat választanak, betesznek a házszabály-reviziót és a költségvetési provizoriumot.

és ha ahhoz megnyerték öfelsége hozzájárulását, azt a nemzet előtt képviseljük. Ezért a programért ne csak pro forma, de isten és ember előtt a maga egész valóságában a király tanácsosainak kell vállalni a felelősséget. Alkotmányos érületű magyar ember, aki a királynak hű szolgálója mindent, tehet, csak azt az egyet nem, hogy

öfelsége személye mögé bujjon ilyen exponált kérdésben.

A miniszterelnök fejtegetéseit az egybegyűltek nagy figyelemmel hallgatták és általános tetszéssel fogadták.

Tisza István gróf tegnap szűkebb barátai előtt kijelentette, hogy a legközelebbi napokban a frontra utazik és a háboru alatt nem fog politikával foglalkozni.

Tisza István a kormányválságról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Bud. Tudósító jelenti: A nemzeti munkapárt körében ma este rendkívül nagy számban jelentek meg a kör tagjai. A társalgás természetesen a kormányválság körül folyt. A lefolyt beszélgetésben résztvevő Tisza István gróf volt miniszterelnök is, akit többek között megkérdezték, hogy milyen álláspontot foglal el az ellenzéki lapokban megjelent kiegyezési fejtegetésekkel.

Arra az elvi kérdésre, vajjon egy az osztrák kormányral kötött, az országgyűlés által el nem fogadott kiegyezési megállapodás, a lemondott magyar kormány utódát köti-e vagy nem, Tisza István gróf kijelentette, hogy *nem kíván nyilatkozni.* A tárgyra vonatkozó kijelentéssel nem akarja sem utódjának helyzetét, sem a kiegyezés ügyének rendezését megnehezíteni. Azt az egyet azonban mondhatja, hogy a kormánynak körülbelül egy évig tartó kemény munkájával létrejött kiegyezést, úgy a magyar nemzet közgazdasági érdekei, mint a monarchia szempontjából sikeresnek tartja és csak azt kívánhatja, hogy a helyét átvevő kormány *könnyelműen meg ne fossza a nemzetet ennek a műnek jelentékeny előnyeitől.* Reméli, hogy azok az urak, akiknek természetes feladatuk és kötelességük lesz a kormányzás átvétele, nem fogják azt a hibát ismételni, amit a Körber-féle kiegyezés félretevésével elkövettek. A maga részéről biztosíthat mindenkit, akit érdekel a dolog, hogy a munkapárt addig, amíg ő vezetheti, az új kormánynak is feltétlenül megszavazza a kiegyezést.

— Azzal a találgatással, hogy vajon kiből fog állni az új kormány, most egyáltalán nem foglalkozik. Azt azonban tudja, hogy azoknak, akik a választójogi kérdést több, mint egy évvel ezelőtt a világháboru közepén, minden szükség nélkül napirendre hozták, **parancsoló kötelességük a királlyal és az országgal szemben elvállalni a kormányzást, amint megkapják a folyó állami szükségletek kielégítésének és a háboru sikeres befejezésével kapcsolatos ügyek elintézésének előfeltételeit.** Ezeket az előfeltételeket a munkapárt magatartása teljes mértékben biztosítja számukra. Nem azzal, hogy helyet kér az új kormányban. Ebből a kétes dicsőségből nem kér a munkapárt.

— Mi elveinket, meggyőződésünket akarjuk szolgálni. Az országot a radikális választójog veszedelmétől meg akarjuk menteni. Ezt pedig csakis független állásból, a meggyőződés felvilágosítása és a személyes bírálat teljes szabadságával teheti meg. Ahhoz, hogy királyunknak és hazánknak megadjuk azt, amivel békés időben is, de a háboru idején hatványozottan tartozunk, tovább szükségünk

ninos a miniszterségekre. Egészen nyugodt lehet az új kormány, hogy nemcsak akadályt nem gördítünk az állami szükségletek kielégítésének, a háboruval kapcsolatos javaslatok elintézésébe utjába, hanem minden kérdésben, amelyben a kormányban bármely vonatkozásban a magyar nemzet érdekeit kell képviselnie azt a támaszt fogjuk neki nyújtani, amelyre szüksége lesz.

— Nem tételezem fel, hogy azok, akik a kormány és a többség elleni áskálódásokkal és a választójogi kérdés felvetésével előidéztek ezt a válságot, meghátráljanak a kormány vállalás elemei kötelessége elől. Az a körülmény azonban, hogy a munkapárt magatartását illetőleg olyan nevelésesen csalódtak, mikor azt hitték, hogy a munkapártnak azok az értékesebb tagjai, — mint egyik nagy ellenzéki közlöny az akaratlan humor bájos naivitásával mondja, hogy ezeknek a személyes érvényesülési vágyától várta az ellenzék az erő gyarapodását, sehogy sem akarnak semmit változtatni ezen a tényen, hogy meggondolatlanul és kíméletlenül exponálják és cserbenhagyják az általuk tévesen informált királyt azzal, hogy a kormány alakítást nem vállalják és általában az egész válság legszomorubb oldala. Valósággal megütközést keltő világításban mutatják be tekintélyes ellenzéki urak alkotmányos érületüket és a királlyal szembeni kötelességükről való felfogásukat. Hiszen csak ma is azt olvashatjuk egy nagyon elterjedt ellenzéki hírlapban, hogy Tisza István utódja a választójogi kérdésben kötött utlevéllel érkezik és a *király szabja meg a határt,* amelyen innen nem maradhat és amelyen túl nem léphet. Bajos lenne elhatározni, hogy a felháborodás nagyobb-e, amely e sorok olvasásánál el kell hogy fogjon minden alkotmányos érületű embert, vagy az elszomorodás. Hogyan? Hát akadhatnak Magyarországon számottevő politikai tényezők, akik így fogják fel az uralkodó és alkotmányos tanácsosai közötti viszonyt és exponálják a királyt olyan kérdésben, amely a pártpolitikai harcok előterében áll, olyan álláspont mellett,

amelyet alig néhány éve nemzetellenes merényletként bélyegeztek meg annak mostani hirdetői is.

Öfelsége nem járult hozzá a munkapárti kormány választójogi javaslatához. Ezzel kétségtelenül kifejezte az alkotmányos fejedelem joga és hivatása szerint azt az akaratot, hogy teret akar nyitni olyan politikusok részére, akiknek messzebb menő terveik vannak a választójog terén.

Ezeknek kötelességük most a maguk választójogi álláspontját kifejezni a király előtt

Fogságban a csendőrgyilkos cigányok.

— A banda három tagjának elfogatása Párisban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jelentette az Aradi Közlöny, hogy a merénylő négy cigánykatonára szökevény közül Szolnokon letartóztatták Lakatos Jánost, aki tagadta mintha neki része lett volna az Oláh csendőr őrmester és Demeter csendőrtizedes ellen Nagyzerénd határában néhány héttel ezelőtt elkövetett merényletben. Ma táviratilag jelentették Pöstyénből az aradi csendőrszárnyparancsnokságnak, hogy ott Csóka István csendőr, valamint Tóth Lőrinc csendőrőrmester letartóztatta a gyilkos banda többi tagjait is, névszerint: Lakatos Péter, Lakatos András és Keresztesi Józsefet, akiket megvasalva az arad-megyei Kisjenőre fognak szállítani.

A Pöstyénből érkezett jelentésből arra lehet következtetni, hogy a marcona külsejű, vad tekintetű gyilkos cigányok Pöstyénben hosszabb ideig akartak tartózkodni. A Temes megyében és Krassó-Szörénymegyében lopott és rabolt értékekből rendes polgári ruhát szereztek be és mint jómódu civilek igyekeztek elhelyezkedni a világfürdön. A gyilkosok egyike igen jól tud hegedülni és ajánlatot tett az egyik pöstyéni kávéház tulajdonosának, hogy cigánybandát fog szervezni.

— Én 12 társammal — mondta a kávéház tulajdonosának — egyik budapesti kávéházban szoktam muzsikálni, azonban a kávéház tulajdonosa nem akarja teljesíteni anyagi követeléseinket és ezért be fogjuk szüntetni ottani működésünket. Én azért jöttem most Pöstyénbe két társammal, hogy itt valamelyik kávéházzal megállapodjunk és az egész bandát ide hozzuk. Nincsen más igényünk, minthogy megfelelő ellátásban részesüljünk és vasárnaponként a banda minden tagja 20 kor. munkadíjat kapjon a tálcázáson felül.

A kávéháztulajdonosnak gyanus volt a cigányok viselkedése és érdeklődött annál a budapesti kávéháznál, amelyre hivatkoztak. Onnan azt a választ kapta, hogy a cigányok előadása egyáltalán nem fedi a tényeket, mert abban a kávéházban egyáltalán nem szokott cigány zenekar működni. A pöstyéni kávé értesítette a csendőrséget és annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a három cigány valószínűleg gonosztevő, mert, mint mondani szokták, már a tekintetükből sem néz ki jó.

A cigányok neszét vették a gyanunak és el akartak utazni, azonban Csóka és Tóth csendőrök a vasuti állomásnál letartóztatták őket.

Arról értesülünk, hogy a súlyosan megsebesített Oláh csendőrőrmester a gyulai kórházban a teljes gyógyulás útján van és rövid idő múlva visszatérhet a régi állomáshelyére.

Ausztria békefeltételei.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Vészi Margit ezt a táviratot küldötte Stockholmból a *Pester Lloyd*-nak:

A holland-skandináv bizottság ma a következő közleményét közli: Az osztrák delegátusokkal folynak a tárgyalások. A két napos tárgyaláson résztvettek Adler Viktor dr., Ellenbogen, Reuner, Seitz és Hartmann képviselők. Továbbá Hueber szakszervezeti titkár, a délszláv, lengyel, cseh kiküldöttek és Hartwig és Grumázs bosnyák szocialisták. Az osztrák kiküldöttek véleménye szerint a háború oka az imperializmus és az a körülmény, hogy nemzetiségi kérdéseket is fölhasználtak háborus érvekkül. Délkeleti Európa mint nemzetiségi keret minde nélkül olyan vegyes, hogy lehetetlen eszerint elhatárolni. Minden ilyen terbevet elhatárolás csak alkalmat adna új háborúra. De még ott is, ahol a nemzetiségek szerint való elhatárolás lehetséges volna, kis államok keletkeznek, amelyek a nemzetek fejlődését veszélyeztetnék, és a főállók nagy államok gazdasági területét szétlörnék. Csak a burzsoázia hasznára válnának a kis államok, mert könnyű volna őket leigázni.

Követelik az osztrák szocialisták az annexió nélküli békét és követelik a kárpotálás nélkül való békekötést. Az osztrák szocialisták visszautasítják az arra a kérdésre adandó feleletet, hogy ki felelős a háborúért. Részletkérdésekben az osztrák szocialisták követelik Belgium helyreállítását, Szerbiának, mint államnak helyreállítását, szükségesnek tartják, hogy Szerbiát egyesítsék Montenegroval és Szerbia szabad utat kapjon az Adriához. Egyébként a Balkán államokra vonatkozólag követelik azt a régi elvet, hogy a Balkán a balkániaké. Viszonyaikat ennek alapján kell rendezni.

A délszláv nemzetiségekre vonatkozólag: Bosznia-Hercegovinának meg kell maradnia a monarchia kötelékében, azonban követelik Bosznia-Hercegovina autonómiáját. Támogatni fogják az osztrák kiküldöttek Lengyelországnak önállósági törekvéseit, hogy a lengyelek Galiciában és Poroszországban teljes autonómiát kapjanak, valamint az osztrák ruthének is. A lengyel kérdés végleges rendezését a kongresszusra bizzák. Lengyelország jövőjét föltámadásától és szabadságától várják.

Azon ürüggyel szemben, mintha a háborút az entente Ausztria kis népeinek felszabadításáért indította volna, megállapítják, hogy Ausztria maga is képes kis népeit föntartani. A békeszerződésekben követelik a gazdasági kérdésekre helyezni a fősúlyt és a népek jogának kérdéseire. Az osztrák szocialisták követelik a szárazföldi forgalom szabadságának helyreállítását, a magas védővámok leszerelését, a nemzetközi csatornák és tengeri átjárók nemzetközi igazgatását.

Az osztrák szocialisták tiltakoznak az ellen a gazdasági háború ellen, amelyet 1916-ban, a párisi értekezleten elhatároztak. Mivel a háború az eddigi tengeri hadijognak garanciáit megsemmisítette, követelik az osztrák szocialisták megszüntetését a tengeri zsákmányolásoknak, követelik a dugárak fogalmának megszorítását és a nyers cikkeknek, melyek élelmezéshez, vagy ruházatkodáshoz szükségesek, a zsákmányolás és elkobozás alól való mentesítését. Követelik annak megtiltását, hogy a nyílt tengert haditerületnek lehessen nyilvánítani. Követelnek újabb nemzetközi jogszabályokat a tengeri harcot illetőleg.

Allást foglalnak továbbá az osztrák szocialisták amellett, hogy a hági konferencia a béke művét tolytassa, valamint amellett, hogy a fegyverkezést megszorítsák, aminek a hadseregek leszereléséig kell vezetnie. A hon-

védelmet kizárólag néphadseregek szolgáltatásak. Az osztrák kiküldöttek minden előfeltétel és föntartás nélkül hajlandók a szocialista kongresszuson résztvenni és pedig úgy a kisebbségi, mint a többségi párt.

Végül az osztrák szocialisták táviratot küldöttek Wilsonnak, amelyben felhívták az elnök figyelmét arra a kellemetlen benyomásra, amelyet az európai demokráciában kellett, hogy a szabad Amerika megtagadta az amerikai szocialistáknak a stockholmi konferenciára szóló utleveliek kiadását.

Bevallt kiürítik az oroszok.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. Stockholmból jelentik: Bevallt kiürítése küszöbön áll. Bár hivatalosan tagadják, az utóbbi hetekben több mint kétezer ember emelkedett a városból minden holmijával együtt. A nép előzölése egyre tart.

Bern. A Berner Tagblatt Ribot beszédéről azt írja, hogy az nem egyéb, mint a szabadság bejelentése Oroszországgal, Oroszország meggondolás nélkül utasította vissza az annexiót és a kártérítést. Ribot csatlakozott Oroszországnak mai vezető férfijaiban, akik helyesen értékelték Franciaország álláspontját. A háború végén ismét Elzász-Lotharingia lép előtérbe, Franciaország hadicélja. A jog és igazság emlegetéseiről és más trázisaikról megfeledeztek. Nyilvánvaló, hogy Franciaország hadicélja a hódítás volt.

London. Hivatalos jelentés. Henderson miniszter, a munkáspárt képviselője a kormány megbízásából fontos oroszországi missziót vállalt. Plesces képviselőt felszólították, hogy Henderson távolléte alatt a munkáspárt képviselőjében a kabinet tagja legyen.

Stockholm. Ma kezdődött meg a konferencia a magyar kiküldöttekkel.

Rotterdam. Az angol lapok jelentése szerint az angol élelmezési diktátor Lord Devenport egészségi okokból valószínűleg elhagyja állását.

Basel. A párisi sztrájkmozgalom az ünnepek alatt sem szünetelt. Hétfőn a sztrájkoló munkások és a rendőrség között véres összeütközés volt. A sztrájkolók követ dobálták meg a rendőröket, mire ezek kardot rántottak. Számos letartóztatás történt és többek között külföldieket is elfogtak, akik a sztrájkot szították. Kedden a munkásbörzén a sztrájk dolgában fontos tanácskozás volt.

Összeomlott olasz attoresi kísérlet.

Budapest, május 30. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Az élénk harci tevékenység különösen Kelet-Galiciában tovább tart.

Olasz haretér:

Az Isonzó-mentén a tegnapi nap aránylag nyugodtabban telt el. Az olaszok este tele újra megkísérelték, hogy Vodicenél nagy erővel áttörjenek. A támadás tűzünkben összeom-

lott. Ugyanilyen sors érte a Jamianónál megindult olasz előretöréseket is. Karinhaiában és az Isonzó arcvonalon nem volt lényeges esemény.

Délkeleti hadszíntér:

Barattól délkeletre olasz felderítési kísérletek megheiusultak. A vezérkar főnöke.

Visszavert

angol előtörése.

Berlin, május 30. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

A nap folyamán csak a Wytschaete hajlásában volt élénk a tűzérési tevékenység. Este a tűz más helyeken is erősödött. Az Artois arcvonalon visszavertük az angolok felderítő előretörését, a Chemin des Dameson pedig a franciákat. A St. Quentin-től délnyugatra folyó előtéri harcok foglyokat eredményeztek.

Keleti haretér:

A helyzet változatlan.

Macedóniai haretér:

Nem volt lényeges esemény. Lundenorff, első főtisztviselő. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

TORVÉNYKEZÉS.

Megszüntetett eljárás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Báró Nopcsa Elekné ujaradi földbirtokosnál a söraktár vezetője volt Varsány Sándor Zoltán, négy esztendővel ezelőtt. Ebben az időben a báróné ujaradi vendéglőjéből egy billiárdasztalt 300 koronáért eladtak az aradi Hivatalosok egyesületének. A pénzt Varsány Sándor vette át, de mivel nem számolt el vele, a báróné a szolgálatból való kilépése után sikasztás büntetése miatt feljelentést tett ellene. Ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi kir. törvényszéken Bitto József táblabíró büntető tanácsa. A vádat Gyene Zoltán kir. ügyész képviselte, a vádlottat Zabor Imre dr. védte.

A mai főtárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy ő valóban fölvette ugyan a 300 koronát, de ezt bejelentette szóban is és írásban is a bárónénak, akivel azt is közölte, hogy öneki provízió címén elszámolni valója van. Ezért tartotta a 300 koronát magánál. Varsány Sándor Zoltán, mint rokkant katona jelent meg a törvényszék előtt, ugyanis nyolc napig katonai szolgálatot teljesített a Weiss Manfréd-féle csepeli töltenygyárban, de a nyolcadik napon egy gép elnyomoritotta a bal karját. Azt állította, hogy a báróné megengedte neki, hogy a 300 koronát magánál tartsa, amíg a provízióval majd elszámolnak.

A bíróság délben a tárgyalást félbeszakította és folytatását ma délután 4 órára tűzte ki, amikor tanuként beidézte báró Nopcsa Eleknt. A báróné délután meg is jelent, mielőtt azonban vallomását megtette volna, kijelentette, hogy följelentését visszavonja. Így a bíróság, indítvány hiányában megszüntette a további eljárást, Varsány Sándor Zoltán ellen.

Kormánybiztos vezeti Gyöngyös

ujjaépítését. Budapestről telefonálta tudósítónk: Gyöngyös ujjjaépítésére a belügyminiszter már megtette a szükséges intézkedéseket. A közeli napokban Hevesmegye főispánját Keglevich Gyula gróft Gyöngyös város kormánybiztosává nevezik ki. Az új kormánybiztos széleskörű felhatalmazást fog kapni minden olyan intézkedés megtételére, amely az elpusztított város ujjjaépítését célozza.

A berlini Diskonto Gesellschaft vezértitkára Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradon tartózkodott ma Németország egyik legnagyobb közgazdasági szaktekintélye Münch György, a berlini Diskonto-Gesellschaft vezértitkára, aki egy nagyobb aradmegyei birtok megvétele iránt érdeklődik németországi gazdaságból alakult társaság megbízásából. Egy előkelő aradi ügyvéd volt szíves az Aradi Közlöny munkatársát bemutatni a kiváló szakembernek, aki azzal a kéréssel, hogy aradmegyei utazása iránt bővebben ne érdeklődjünk, mert annak sem céljai, sem részletei még nem tartoznak a nyilvánosság elé, szíves volt az Aradi Közlönynek átengedni egy cikke kéziratát, a mely a *Vossische Zeitung* egyik legközelebbi számában fog megjelenni.

A világ militarizálása

a címe a rendkívül érdekes újságcikknek, a mely a következőképen hangzik:

— Érdekes egyetértéssel nyilatkozott az angol és a francia miniszterelnök a tengeralattjáró veszedelemeiről és a közlekedés kérdéseiről. Ugy Lloyd George, mint Ribot a legnagyobb takarékosra intették népüket. A francia kijelentette, hogy nincs más eszköz a tengeralattjárók leküzdésére, mint a legnagyobb takarékoság. Ezzel bizonyára nem ért el nagy hatást népénél, mert a Humanite nyilatkozta, hogy ez csak blöff. A hustalan napok behozatala fiaskóval végződött és a nép nem tudja megfizetni a hús, a hal és a főzelék árát, feltétlenül be kell vezetni az élelmiszerjegyeket. A francia lapok megjósolták előre, hogy éhségforradalom fog kitörni és ez csakhamar be is következett. Nem esoda, mert magában a francia kamarában jelentették ki a képviselők, hogy már ma is 9 millió tonnával kevesebb szén jött be Franciaországba, mint amennyire szükség lesz és a franciák nem felejtették el, hogy mit szenvedtek a legutóbbi hideg télen. A kormány részéről is beismerték, hogy a hadsereg állatállománya takarmányhiány következtében elpusztult és a zab több hónapra hiányzik.

— A londoni urak nem ilyen nyíltak, de azért helyel-közel kiszalad a szájukon egy-egy igaz szó. Bathursk kapitány az élelmiszer diktátor kijelentette, hogy az angolok most 50 százalékkal többet fogyasztanak, mint amennyit szabadna és beismerte, hogy egyáltalában nincs burgonya, a liszt teljesen hiányzik, a kiskereskedésben, a malmokban is alig van. Az éhség a kapuk előtt áll! A cukorhiány oly nagy, hogy az angol parlamentben indítványt nyújtottak be, hogy a teát cukor nélkül igyák. Egy angol statisztika szerint, — amely nem megbízható — az élelmiszerek ára 65 százalékkal emelkedett. Ennek összefüggése a tengeralattjáró háborúval tagadhatatlan. A Times május 17-iki számában olvashattuk, hogy a Balti hajózási börzén nem volt más üzlet, csak Észak-amerikai szállításokban kötöttek és ezt is csak korlátozott mennyiségben. Gabona és általános szállítások, amelyek Anglia felé irányulnak, csak nagyon csekély figyelmet keltettek, liverpooli szállítások „noha csak kis tonnatartalomról volna szó, teljesen megfeneklettek.” Ez más szóval annyit jelent, hogy a hajózást minden irányban csökkenteni kellett.

A Times panaszkodik a petróleumhiány miatt is és a mi van, azt a katonaság felemészti.

— Rendkívül érdekesek az angol fémpiacnak a viszonyai. Háboru kezdete óta a legörültebb áralakulásokat figyelhettük meg. Hasonlítsuk össze az árakat 1914. július végén és ma a londoni piacon.

	1914.	1916.
Réz (piaci áru)	58	130
Réz (elektrolitikus)	61	140
Cinn	137	254
Olom	19	30 $\frac{1}{2}$
Cink	22	52

(az árak font sterlingben értendők tonnánként.)

— Látjuk tehát, hogy eme fontos és elengedéseink által pazarlóan elhasznált anyagok, rendkívüli áremelkedést mutatnak és mindazt bizonyítják, hogy Anglia terhére még súlyosan fognak változni. Megjegyzendő, hogy szigorú állami ellenőrzés alatt állnak ezek a fémek s ha ez nem lenne, akkor ma már egyáltalában nem lehetne megfizetni, olyan magasra szökött volna az árak. Hogy ez utóbbi be fog következni, azt Amerika belépéséből a világháborúba, szabad következtetni. Amikor az entente elhatározta, hogy az Uniót katonai állammá alakítja át, nem gondolt arra, hogy ennek milyen befolyása lesz a gazdasági életre. Amerika most óriási mennyiségben használja el a nyersanyagot hadserege és tengerészete felszereléséhez. Az angol lapok panaszkodnak is amiatt, hogy a legfontosabb fémeket már nem lehet behozni Amerikából és magáncélokra már egyáltalában nem kapható még nyersvas sem.

— És hogy állnak az ügyek magában Amerikában? Az acél ára Newyorkban ma tonnánként 85 dollár, míg 1914. júliusában 19 dollár volt, a réz 14 dollár helyett 30 dollár. Ezzel karöltve jár a gabonaárak emelkedése, úgy, hogy ellenségeink gazdasági élete rendkívül kedvezőtlennek mondható. Minél több embert küldenek a harcerekre, annál súlyosabbakká válnak a gazdasági zavarok. Ha Amerika azt a szándékát, hogy nagyszabásuan vegyen részt az európai harcerek operációiban, végre is hajtja, akkor ez véleményem szerint

direkte tönkre fogja tenni az ellenséges hadvezetőségek gazdasági alapját.

Amit az Egyesült Államokban munkaerőben eivonnak a műhelyekből, a földekről, az mind szükíti azt a bázist, amelyen az ellenséges haderő monstruozus tömege felépül. Ez egy megfordított piramis, amely végül mégis csak összeomlik.

— Mindez megerősítheti azt a hitünket, hogy ellenségeink eselszövésai, erőlködésai nem fognak térdre kényszeríteni bennünket, annál kevésbé, mert ellenségeink Németország teljes elzárását, üzleti célokra akarják kihasználni. A hadüzenet előtt az Egyesült-Államok még megtehették, hogy új összeköttetéseket kerestek ott, ahonnan a német kereskedelmet kiszorították, de most már ez teljesen lehetetlen. Vezetőférfiaink egész gondolkodása Németország elpusztítására irányul. Bizonyos, hogy ez nem sikerül nekik. Bizonyos az is, hogy Amerika megfosztja magát attól a soha vissza nem térő alkalmától, hogy természetes külkereskedelmét fejlessze. Nem fog örökké tartani az az idő, hogy azt a célját, amely a háboru meghosszabbításánál szembe előtt lebegett: hadi iparának tulzott hasznosítását reális tényé fejlessze.

— Az állami pénzügyek és a népek gazdasági életének nehézségei

azonban állandóak lesznek. Ez egyformán áll a háboruban résztvevő minden népre, a központi hatalmakra is, azonban ne felejtsük el, hogy a mi gazdasági életünk mennyivel kedvezőbb, mint ellenségünké. A mi győzelmeink következtében idegen területekhez jutottunk, amelyeket katonai és gazdasági céljainkra kihasználhatunk. Együttal zálogul szolgálnak arra, hogy a háboru után olyan békét élvezhetünk, mely gyarapodásunkat lehetővé teszi, mert

nekünk nem területek kellene a békefeltételekben, hanem a gyarapodás lehetőségei.

Hadihelyzetünk feljogosít arra, hogy eme kívánságunk teljesülését remélhessük. Hogy erre intenzív, jól szervezett munkára van szükség, mert másképp egy ilyen békét nem használhatunk, azt hiszem ebben kétség nem lehet.

— Hiba lenne, ha elvesztenénk a bizalmunkat.

A háboru terheit legalább részben ellenségeinkre kell hártanunk.

Ami rajtunk könnyít, az az ő terheit növeli. Ne felejtsük el, hogy a központi hatalmak a legnagyobb ellenségeink, Anglia és az Egyesült Államok, a háboru után viselni fogják az állandóan fegyverben álló néphadsereg terheit, amelyre a mi gazdasági életünk már egy század óta berendezkedett, míg Anglia és Amerika máról holnapra volt ezt kénytelen megtenni. A háboruban csődöt mondott minden ilyen kísérlet és továbbra is csődöt fog mondani. A békében azonban irigy ellenségeinknek minden mozdulatát mintegy vaspánt fogja ez akadályozni.

Legbiztosabb betáblázás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A magyar nemzet vagyona háboru előtt száznegyvenöt milliárd volt. A háborunak minden nyomorúsága között azonban az ingatlanok és az ingó értékek megháromszorosodása folytán ma már a nemzeti vagyont ötszáz milliárdon felül becsülhetjük. Ennyi volt háboru előtt a német nemzet vagyona is. Ennek a horribilisen megnőtt nemzeti vagyonnak csak félszázalékát kérjük nem is az állam, nem is kormány, hanem a magyar nép hősi fiaival számára, akik a fronton a magyar nemzet dicsőséges végső győzelméhez most csinálják az utolsó kardvágásokat. Vagyonából a hatodik hadikölcsönre félszázalékot mindenki adhat és ha ad: az ententenak összes pokolkapui sem vehetnek erőt rajtunk!

Am a hadikölcsön-jegyzéssel kiki nemcsak kenyeret és municiót ad katonáinknak, nemcsak a végső győzelmet segíti elő, hanem egyúttal hat százalékos kamatozó, fényes jövedelemre tehet szert. A kölcsönügylet a magyar nemzet ötszáz milliárdos vagyona által van biztosítva, ami tehát a világ bármely féle betáblázásánál erősebb biztosíték.

Az aradi pénzügyeknél ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradi Ipar- és Népbanknál: Özv. Janisch Lipótné 20.000, Szliacsán Anna 1000, egyéb jegyzés 1400. Összes eddigi jegyzés 939.900 korona.

A Viktoria Takarékpénztárnál ma 8000, eddig összesen 728.000 koronát jegyeztek.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál ma 38400 koronát jegyeztek. Ebből Bartók Ignác jegyzése 5200 korona. Az összes jegyzés 846.000 korona.

Kiutalták a ruhasegélyt.

— Kormányrendelet az ötven kategóriáról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Budapesti Közlöny mai száma egész terjedelmében közli a köztisztviselők ruhasegélyéről kiadott miniszteri rendeletet. A rendelet — melyet Tisza István gróf irt alá — a következőket közli:

Ruházatbeszerzési segélyben részesülnek a következő alkalmazottak:

Állami alkalmazottak:

1. a III—XI. fizetési osztályokba tartozó állami tisztviselők;
2. a főispánok és Budapest székesfőváros főpolgármestere;
3. a m. kir. állami rendőrségnél és a m. kir. határrendőrségnél alkalmazott polgári biztosok;
4. az államvasuti rendszerű I—IX. fizetési osztályokba tartozó állami vasgyári és állami köszvénybányászati tisztviselők;
5. az államvasuti rendszerű V—IX. fizetési osztályokba tartozó posta, táviráda és távbeszélő tisztviselők;
6. a posta, táviráda és távbeszélő alkalmazottak B. táblázatába tartozó üzemi kezelési alkalmazottak;
7. az állami mezőgazdasági népiskolai szaktanítók és szaktanítók;
8. az állami elemi népiskolai tanítók és tanítónők, valamint a kincstári elemi iskoláknál alkalmazott tanítók és tanítónők;
9. az évi segélydíj élvezetében álló állami gyakornokok;
10. az állami középfokú iskoláknál évi segélydíj élvezetében álló helyettes tanárok;
11. az állami ipariskoláknál évi ösztöndíj élvezetében álló tanárjelöltek;
12. az állami vasgyáraknál és az állami köszvénybányászatnál állandóan alkalmazott havidíjas tisztviselők;
13. a fizetési osztályokba nem sorozott, de rendszeresített állásokon állandó évi fizetéssel alkalmazott és a fentiekben fel nem sorolt azok az állami tisztviselők, akiknek az 1912. XXXV. törvényeikk értelmében családi pótlékra igényük van;
14. az állami óvónők;
15. az 1915. évi 2378/M. E. számú szabályrendelet határományai alá tartozó állami kezelők és kezelőnők;
16. a m. kir. postánál, táviránál és távbeszélőnél alkalmazott főműszerészek, műszerészek, segédműszerészek, kezelők és kezelőnők;
17. az állami hivatalokban, intézeteknél és vállalatoknál, valamint az állami vasgyáraknál és az állami köszvénybányászatnál állandóan alkalmazott díjnokok;
18. a rendszeres illetmények élvezetében álló állami altisztek és hivataloszolók;
19. az állami vasgyáraknál és az állami köszvénybányászatnál alkalmazott altisztek és szolgák;
20. a posta, táviráda és távbeszélő alkalmazottak C. táblázatába tartozó alkalmazottak, a fenti 16. pont alatt említettek kivételével;
21. a m. kir. állami rendőrség és a m. kir. határrendőrség őrszemélyzetének tagjai;
22. a m. kir. esendőrség legénységének tagjai és a m. kir. esendőrségnek rangosztályba nem sorozott havidíjasai;
23. a m. kir. pénzügyőrség legénységének tagjai;
24. az állandóan alkalmazott állami napi-béres hivataloszolók;
25. az állami utkaparók;
26. a rendszeres illetményekkel nem bíró és a fentiekben fel nem sorolt azok az állandó állami alkalmazottak, akiknek az 1912. XXXV. törvényeikk értelmében családi pótlékra igényük van.

Vármegyei alkalmazottak:

27. a VI—XI. fizetési osztályokba tartozó vármegyei tisztviselők;
28. a vármegyei közpórházaknál rendszeres fizetéssel alkalmazott tisztviselők;
29. a rendszeres fizetés élvezetében álló vármegyei utbiztosok;
30. a fizetési osztályokba nem sorozott, de rendszeresített állásokban állandó évi fizetéssel alkalmazott és a fentiekben fel nem sorolt azok a vármegyei tisztviselők, akiknek az 1912. évi XXXV. törvényeikk értelmében családi pótlékra igényük van;
31. az évi segélydíj élvezetében álló vármegyei gyakornokok;
32. a vármegyéknél és a vármegyei közpórházaknál állandóan alkalmazott díjnokok;
33. a rendszeres illetmények élvezetében álló vármegyei altisztek és hivataloszolók;
34. a vármegyei utkaparók;
35. a havibér vagy napibér élvezetében álló és a fentiekben fel nem sorolt azok az állandó vármegyei alkalmazottak, akiknek az 1912. évi XXXV. törvényeikk értelmében a családi pótlékra igényük van.

Államvasuti alkalmazottak:

36. az államvasuti rendszerű I—IX. fizetési osztályokba tartozó államvasuti tisztviselők;
37. a m. kir. államvasutak által fenntartott iskoláknál alkalmazott tanítók és tanítónők;
38. a m. kir. államvasutaknál állandóan alkalmazott műszaki, fogalmazó és hivatalnok gyakornokok, havidíjas mérnökök és egyéb havidíjasok, a havidíjas kezelőnők kivételével;
39. a m. kir. államvasutaknál állandóan alkalmazott díjnokok;
40. az államvasuti alkalmazottak B. táblázatába tartozó alkalmazottak;
41. a havibér, vagy napibér élvezetében álló és a fentiekben fel nem sorolt azok az állandó államvasuti alkalmazottak, akiknek az 1912. XXXV. törvényeikk értelmében családi pótlékra igényük van.

Egyéb közzszolgálati alkalmazottak:

42. az 1918. XXXVIII. törvényeikk 2. §-a alapján állami korpótlékra igénytel bíró lelkészek;
43. az 1909. XIII. törvényeikk alapján állami jövedelemkiegészítésben részesülő segédlelkészek;
44. az állami fizetéskiegészítésben részesülő nem állami (községi, hitfelekezeti stb.) felső és középfokú tanintézeti tanárok;
45. az állami fizetés kiegészítésben részesülő nem állami (községi, hitfelekezeti stb.) polgári iskolai tanítók és tanítónők;
46. az 1913. XVI. törvényeikk alapján állami fizetéskiegészítésben részesülő községi és hitfelekezeti elemi népiskolai tanítók és tanítónők;
47. az 1913. XL. törvényeikk alapján állami fizetéskiegészítésben részesülő községi és hitfelekezeti óvónők;
48. mindazok a városi alkalmazottak (tisztviselők, tanárok, tanítók, tanítónők, gyakornokok, óvónők, kezelők, kezelőnők, díjnokok, altisztek, szolgák és napibéresek), akik az 1916. XXV. törvényeikk alapján háborús segélyben részesülnek;
49. mindazok a községi alkalmazottak (községi orvosok, körorvosok, községi jegyzők, körjegyzők, községi állatorvosok, körállatorvosok, községi mérnökök, községi segédjegyzők és a rendszeresített állandó állásokat betöltő egyéb községi, közigazgatási alkalmazottak), akik az 1916. XXV. törvényeikk alapján háborús segélyben részesülnek;
50. az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztárnak azok az alkalmazottai, akik az 1916. XXV. törvényeikk alapján háborús segélyben részesülnek.

A mozgósítás folytán tényleges katonai szolgálatra bevonult alkalmazott is kaphat ruházatbeszerzési segélyt, de csak abban az esetben, ha a segély engedélyezését, vagy maga az alkalmazott, vagy az alkalmazott polgári illetményeinek felvételére jogosított hozzátartozója kéri.

A ruházatbeszerzési segélynek összegei, tekintet nélkül a fizetési osztályra, valamint az élvezett javadalmazás összegére, a következők:

a) az 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9.; 10., 11., 12., 13., 27., 28., 29., 30., 31., 36., 31., 38., 42., 43., 44., 45. és 46. pontok alatt felsorolt alkalmazottaknál ötszáz korona.

b) a 14., 15., 16., 17., 21., 32., 39. és 47. pontok alatt felsorolt alkalmazottaknál háromszáz korona.

c) a 18., 19., 22., 23., 24., 25., 26., 33., 34., 35., és 41. pontok alatt felsorolt alkalmazottaknál kétszáz korona.

d) a 20. pont alatt említett posta, táviráda és távbeszélő alkalmazottak C. táblázatának 1., 2., 7. és 8. csoportjaiba, valamint az I. 40. pont alatt említett államvasuti alkalmazottak B. táblázatának 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14. és 16. csoportjaiba tartozó alkalmazottaknál háromszáz korona.

e) a 20. pont alatt említett posta, táviráda és távbeszélő alkalmazottak C. táblázatának 9., 10., 11. és 12. csoportjaiba, valamint a 40. pont alatt említett államvasuti alkalmazottak B. táblázatának 15. és 17—35. csoportjaiba tartozó alkalmazottaknál kétszáz korona.

Az 1—14. pontok alatt felsorolt alkalmazottak közül azoknál, akik az 1912. XXXV. törvényeikk alapján családi pótlékot vagy az 1915. évi 2973. M. E. számú rendelet alapján a családi pótlékot helyettesítő rendkívüli évi segélyt élveznek, a ruházatbeszerzési segélynek fenti összege felemelendő az 1917. év második negyedében tényleg élvezett családi pótlékra és rendkívüli évi segélynek egy évre szóló együttes összegével.

A ruhasegélyt a m. kir. állampénztár kérés nélkül hivatalból utalványozza. A segélyt egyszerre és egy összegben utalják ki.

Berliniek e heti élelmiszere.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Az e heti élelmiszer adagok Nagy-Berlin összes helységeiben egyenlő elosztásban a következők:

Kenyér 1600 gram, hus 500 gram, (ebből 250 gram mérsékelt áron hatósági husjegy el- lenében), burgonya 5 font, zsír Berlinben, Scharlottenburgban, Schönebergben, Friedenau- ban és Treptowban: 80 gram vaj margarin nél- kül, vagy 50 gram vaj és 30 gram mar- garin.

Berlin:

100 gram dara, 100 gram árpakása, 2 cso- mag édesség (25 pfennig.)

Scharlottenburg:

Jegy nélkül kapható: 1 font szárított fő- zelék, 1 font szárított vörösrépa, vagy vegyes főzelék (285 m.) 1 font szárított zöldség (150 m.). Jeggyel kaphatók: 125 gram zabkészít- mény, 1 font savanyu káposzta, 125 gram árpa- kása, 100 gram hering, vagy 100 gram szardi- nia ecetben, vagy 1 doboz olajos szardínia. 4 tojás, gyermekeknek 125 gram árpakása, 1 font szárított gomba minden háztartásnak.

Schöneberg:

3 tojás és június 3-ig további 1 tojás.

Wilmersdorf:

3 tojás, 375 gram cukor, 125 gram tea- féle (13 pfennig), 200 gram árpakása, 50 gram szárított főzelék (25 pfennig), vagy 3 darab le- ves kocka (45 pfennig), ezenkívül minden 65 éven felüli lakosnak egy két fontos doboz tej (110 márka) és 25 gram ételolaj (90 pfennig).

Friedenau:

3 tojás, 1 csomag édesség, 100 gram zab- készítmény, 1 Maggi kocka, 100 gram szárított főzelék, 100 gram szirup, friss hal.

VAROS ES MEGYE.

Városi bizottságok ülésel. A város mű- szaki bizottsága holnap délután 4 órakor ülést tart a Nádor-utcai közúti vasúti megálló tár- gyában. Holnapután, pénteken délelőtt 10 óra- kor a kiküldött adhoc bizottság tart ülést a város szervezeti szabályzat tervezete tárgyában. Végül pénteken délután a város gazdasági bi- zottságának lesz ülése az új termésre vonat- kozó intézkedések megtétele és a katonamun- kások napszámának megállapítása tárgyában.

Lippe herceg pere fogadott fiai ellen.

— Középkori intézmény eltemetése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Munch György, a berlini Diskonto Gesellschaft vezér-titkára, aki — mint azt az Aradi Közlöny más helyén is megírja, ma Aradon járt — mondotta el a következőket:

A német birodalmi főtörvényszék, amely a magyar királyi Kurianak felel meg, egy olyan világra szóló szenzációs ítéletet hozott, amely a háboruban megindított perek összességét magasan tulszárnyalja. Szenzációs ez a per a benne szereplő személyek, az anyaga az ítélet, de különösen az ítélet indokolása miatt. A per anyaga a legsötétebb középkornak, s a legmodernebb államérdeknek összeütközése a lovagkor maradványának bizonyára utolsó kísérlete arra, hogy a polgári államban még egyszer szóhoz jusson.

Lippe herceg 1909-ben egy elhalt angol tengernagynak négy fiát, akik maguk is angol állampolgárok voltak, a Lippe—Detnold hercegségben fekvő Altendanob lovagbirtok hűbéreseivé tette. Nagy ünnepségek között avatta a herceg a fiatal angolokat vazallusává és ő maga a hűbér ur hirdette ki hercegsége piacán a nép jelenlétében, hogy hűbéresei hűség esküt tettek kezébe és ennek értelmében sem neki, sem hercegi országának soha kárt nem okoznak.

A háboru kitörése után a négy testvér közül kettő belépett az angol hadseregbe és Németország ellen teljesít hadiszolgálatot. Lippe herceg erről hivatalos tudomást szerzett, mert az angol vezérkar hivatalos jelentése többször dicsőremlékezett meg a két testvérről, akik mint repülő tiszték szereztek maguknak és hazájuknak sok dicsőséget. A herceg ezeket a hivatalos hadijelentéseket az amerikai nagykövetség útján az angol vezérkar főnökének sajátkezű aláírásával hitelesítette. Az angol lapok erről tudomást szereztek és nagy ujjongással kürtölték világgá, hogy Lippe hercege valami nagy hazaárulásra készül, mert ime tudja isten, hogy miért, de hiteles angol vezérkari jelentések megszerzésén fáradozik, s ezt bizonyára nem teheti más célból, minthogy a német császárnak kinyissa a szeméit, s bebizonyítsa neki, mennyire felette áll az angol repülőtiszt a németeknek, s a császárt meggyőzze arról, hogy katonai tanácsadói mennyire titokban tartják előtte az igazságot.

A német kormány is figyelmessé lett az angol lapok nagy lármája következtében a dologra, minthogy azonban Lippe hercege a birodalmi kancellár tudtával és a külügyi hivatal közvetítésével lépett összeköttetésbe az amerikai nagykövettel s ezen keresztül az angol vezérkarral s tudta azt is, hogy a herceg milyen célból szerezte be a hiteles jelentést, a német sajtóban megnyugtató kommunikét tett közzé. A lapok most aztán megírhatják, hogy Lippe herceg semmi más célra nem szerezte meg azokat a harctéri jelentéseket, amelyek az ő hűbéreseivé fogadott angol ifjak dicsőségét zengték, minthogy a birodalmi főtörvényszék-nél pert indítson ellenük s kérje, hogy fosszák meg őket hűbérességüktől, mert azzal a hadiszolgálat, amelyet ellene és hazája ellen teljesítenek, hűtlenséget követtek el.

Ötszáz esztendő telt el, amióta német bíróságoknak ilyen kérdésben dönteniök kellett és a legtöbb törvényszék a panaszt nem középkori,

hanem modern szemmel nézve, a panaszt rendkívül érdekes indokolással elutasította.

Kimondotta a legfőbb törvényszék, hogy a hűbéri rendszert a mai viszonyok eltemették és az ma már csak holt jogintézménynek tekintendő.

Ha azelőtt a Vazallus hűbér urának hűségét volt köteles fogadni, az az akkori jogállapotnak és államrendszernek felelt meg. A mai jogfelfogás szerint az egyes ember nem választhatja meg önkényesen azt a hatalmat, amelynek oltalma alá helyezi magát, hanem ez az állami rendből önkéntelenül folyó jogviszony. Epen ezért az állampolgári köteleességekkel szemben a hűbéri viszonyból eredő kötelezettségeknek háttérbe kell szorulniuk. Ha a két angol fiatalember Lippe hercegnek olyan hűbér esküt tettek, hogy „tőle és hercegi országától minden kárt távol tartanak, annak javát fogják munkálni és sem tanácsal, sem tettel nem lesznek ártalmára”, akkor ugy a hűbér ur, mint a Vazallusok magától értetődően csak azzal a korlátozással hajthatták végre ezt az aktust, hogy a hűségi fogadalom nem befolyásolhatja az állampolgári köteleességek teljesítését. Ha tehát a panaszoltak, mint ez angol hadsereg tisztjei hazájukat szolgálják a mai háboruban Németország ellen, akkor az állampolgári köteleességüknél és a becsület törvényeinél fogva köteleességük volt.

Ez a rendkívül fenkolt gondolkodásra valló ítélet az egész német sajtóban egyhangú helyesléssel találkozott s a lapok rá azt kérdik, vajon akadna-e olyan törvényszék, amely olyan ideális magaslatra tudna emelkedni, mint a német birodalmi főtörvényszék, amely nemesak teljesen tárgyilagos tud maradni a mai világháboruban hazája legnagyobb ellenségével szemben is, hanem egyuttal halálos csapást mér az özönvíz előtti intézményre, amely a XX. században is kísérletet tett arra, hogy megbontsa a modern állampolgári jogviszonyt.

SPORT.

+ Barátságos labdarúgó mérkőzés Ute—Amte. Az Aradi Munkás Testező Egyesület vezetősége, a főváros egyik legkiválóbb csapatát az Ujpesti Torna Egyletet látja vendégül, az Ute békében is első osztályu csapat volt, s jelenleg is az első osztály harmadik helyezettén áll s mint mindig, a tavaszon is szép eredményeket ért el több első osztályu csapatok közt említést érdemel a Törökvas csapatával 4—2 arányban elért győzelmük, a vendég csapat több válogatott játékerőt képvisel, köztük Mornár III. balösszekötő, lendületes gyors játékaival és gyönyörű lövésével tűnik ki a csapatból, azután Priboly center szintén és Vogl testvérek biztos védelme, az egész csapat gyors és szép játékaival, vonják magukra a közönség figyelmét. Az Amte legutóbbi mérkőzésén, bebizonyította, hogy a tavalyi formáját elérte, mert az elért eredmény mellett, gyönyörű szép összjátékkal szórakoztatta a közönséget, ezzel bebizonyította, hogy méltó ellenfele a fővárosi első osztályu csapatoknak is. Ismerve mindkét csapat kiváló tudását s így előre láthatólag izgalmas és élvezetes mérkőzésben lesz része a közönségnek. A mérkőzés június 3-ikán délután 4¹/₂ órakor az AAC Török Gábor-utcai sporttelepén lesz megtartva. Fedett trübin. Büffé.

A VI. HADIKOLCSON eredményének nem szabad a korábbiak sikere mögött maradnia

IRODALOM ES MUVESZET.

A Kölcsey-Egyesület együttműködést keres az aradi írókkal és művészekkel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Lócs Rezső az Aradi Kölcsey Egyesület ez évben megválasztott alelnöke a ma délután tartott választmányi ülésen jelent meg e tisztében első ízben s nyomban tanujelét is adta annak, hogy helyes érzékekkel, gondos előrelátással törekszik állásának megfelelően. Amikor alelnöki tisztét elfoglalta s az utját kereste annak, hogy miként biztosítsa a Kölcsey egyesületnek a közönség szeretetét, fokozódó érdeklődését, miként tehet a Kölcsey-egyesület tanuságát arról, hogy célját Arad kulturális szintjének megfelelően szolgálja, nem kerülte el figyelmét az Aradi írók- és művészeknek legújabb tömörülése, az az agitáció, amellyel ez a fiatal alakulás egybe gyűjtve a produktív és reprodukív művészet minden hivatott képviselőjét, dolgozik Arad művészi és irodalmi életének fellendítésén. Megértette és átértette az első pillanatban azt, hogy a Kölcsey egyesületet az általa óhajtott egészséges fejlődés felé csakis ezeknek a fiatal erőknél a segítségével képes vezetni.

Kereste és meg is találta az érintkezést az írók és művészek szabad társulásának képviselőivel, hogy velük a Kölcsey-egyesület keretében való működés gondolatát megbeszélje. E hó 17-én vendégül látta lakásán a társulat tizenkét tagját s beható eszmeoszerét folytatott az együttműködés lehetősége felől. A szabad-társulás tagjai egyhangulag ama véleményüknek adtak kifejezést, hogy kellő garanciák mellett nem tartják lehetetlennek Lócs Rezső alelnök gondolatát. Ezen előzetes tájékozódás után hívatta össze a mai napra a Kölcsey-egyesület elnöksége a választmányt, hogy e pagyfontosságú kérdés megoldásához a maga részéről az első lépést tegye. A választmányi ülésen Fényes Dezső elnököt, ki a később megemlítendő folyó ügyek letárgyalása után általános érdeklődés mellett tette meg a következő javaslatot:

— Alapszabályaink rendelkezése szerint évről-évre rendezett zsúrjaink, tudományos, irodalmi és művészeti felolvasásaink — talán, hogy magunkra voltunk hagyva törekvéseinkben — be kell látnunk, nem végződtek mindig az általunk annyira óhajtott kedvező eredménnyel. Számolva e körülménnyel, kerestük a lehetőségét és módját annak, hogy e kedvezőtlen hatások a jövőben elkerültessenek. Bizunk abban, hogy ezen igyekezetünket siker fogja koronázni, szét tudjuk választani a tudományos irányt a tisztán irodalmi és művészeti iránytól s ez irányok szolgálatára az arra leg-hivatottabbak megnyerésére van kilátásunk. Örömmel jelenthetem, hogy a tudományos felolvasások rendezésére az aradi mérnök- és építész-egyesület készséggel vállalkozott s Arad városa hozzá járult ahhoz, hogy a kulturpalota nagyterme a mérnök- és építész-egylet ily felolvasásai részére mindenkor díjmentesen átengedtesse.

A tisztán irodalmi és művészeti munkálkodás képezvén a Kölcsey-egyesület tulajdonképeni feladatát, nem kerülhetne el figyelmünket az a munkásság, amelyet Arad írói és művészei szabad társulásukban kifejtenek.

A kulturális economia hozza magával, hogy amikor új erővel találkozunk, azokat ne ellenséges erőknél tekintsük, hisz azok alakulásukban ily irányzatnak kifejezést sem adtak, hanem igyekezzünk közös céljainkat az erők egyesítésével, parallel működéssel szelálni. —

Ez a gondolat készteti őt arra, hogy az aradi írók és művészek szabadársulását örömmel üdvözölje s indítványozza, hogy a Kölcsey-egyesület választmánya egy átirattal hozza ezt az írók és művészek szabad társulásának azzal a felhívással tudomására, hogy támogassák munkásságukkal a Kölcsey-egyesületet, amely szívesen és örömmel ad módot az együttműködésre. Javaslom — mondotta Fényes Dezső elnök — hogy az írók és művészek szabadársulását kérjük fel az irodalmi bizottságunkba való belépésre s biztosítsuk részükre e bizottság keretén belül szabad működésüket.

Amikor javaslatának elfogadását kérte az elnök, megemlítette végül, hogy az alelnök előzetes tájékozódása alapján biztató remény él benne, hogy a felhívást siker fogja koronázni.

A választmány a nagyjelentőségű indítványt eljenzéssel fogadta el és megbizta az alelnököt azzal, hogy a határozat értelmében keresse az érintkezést az írók és művészek szabadársulásával.

Uj. Vas Gusztáv választmányi tag az írók és művészek szabadársulása nevében mond köszönetet az üdvözlő határozatért, melyet az irat megérkezése előtt tolmácsolni fog a társulás tagjai előtt, s közli a választmánnyal, hogy az írók és művészek szabadársulása kellő rokonszeggel fogadja az együttműködésre szóló meghívást s minden lehető elfogadást követni arra, hogy a szép gondolat valóra váljék.

A választmány tagjaira kedvező hatást gyakoroltak az elhangzott kijelentések.

A választmány e nagy jelentőségű határozata előtt sajnálattal emlékezett meg halottairól, Baross Ferenc dr. főispánról, Fábrián Lajos dr. törvényszéki elnökről, Ottenberg Tivadar bankigazgatóról és Almási Pál igazgatóról, — örömmel vette tudomásul a könyvtári és irodalmi zsurok sikereit. Apróbb elnöki bejelentések tudomásul vétele után a 80 koronás Prefort-díjat Sárfalvi Róbert zombrádi tanítóknak ítélte oda, ki román ajku gyermekek között ilyen szép eredménnyel tanítja a magyar nyelvet, míg az Hosszay 60 koronás alapítványi kamattal Kecskeméti János tanítóképezdei végzett növendéket jutalmazta meg.

A népiskolai könyvtárak felülvizsgálásáért Dr. Farkas József könyvtárosnak meleg elismerését nyilvánította a választmány s helyben hagyta az elnökség azon intézkedését, hogy Arad városától a vigalmi adó alóli mentességet kérte a Kölcsey-Egyesület előadásai részére.

Lócs Rezső alelnököt első megjelenése altalmából a választmány jegyzőkönyvi határozattal üdvözli.

—s. —v.

* Sándor Erzsi, Rózsa Lajos, Dienzl Oszkár, Berger Károly, Góth Sándor, Góthné Keresz Ella egy este. Igazi világvárosi programja lesz annak a hangversenynek, amelyet a Kintzig Jánosné főispánné elnöklése alatt álló Aradi Anyavédő Egyesület rendez június hó első felében. Hat országosan elismert kiváló művész lép fel egy hangverseny keretében a kulturpavilonban, hat olyan kimagasló művészi egyéniség, akiknek mindegyike külön-külön is eleget tudna ahhoz, hogy érdekessé és vonzóvá tegyen egy teljes estét betöltő műsort. Sándor Erzsi kamaraénekesnő, Rózsa Lajos az Operaház művésze, Berger Károly hegedűművész, Dienzl Oszkár zongoraművész, Góth Sándor és Góthné Keresz Ella, a Vigaszínház művészei lépnek fel egy este és a hangversenyt már is oly érdeklődés előzi meg, amely méltó ahhoz a

páratlanul álló műsorhoz, amellyel még fővárosi hangversenyeken sem találkozunk. — Jegyek a jövő héttől kezdve Scherhágánál kaphatók.

* A Mosiani leányok. A mostani leányok tragikusan borús sorsát írta meg Kalmár Tibor, a kiváló költő abban a versében, amely Kurucz János gyönyörű, hangulatos zenéjével a Százerek zeneje 11-ik számában jelent

meg. Az irodalmi és zenei szenzáció-számba menő dal mellett Eysler Odónek, a világhírű bécsi komponistának értékes, finom keringője és Buday Dénesnek pattogó, vidám mulatósdala jelent meg az új számban. A folyóirat negyedévi előfizetése 4 korona. Kiadóhivatal V., Kálmán-utca 22. szám alatt van, ahol az összes eddig megjelent számok kaphatók. Előfizetéseket elfogadnak a helybeli könyvkereskedők is.

Aradi tüdőbetegek csodalámpája.

— Löwinger Miksa dr. ujtása a közkórházban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint ismeretes, özvegy Goldschmiedt Miksáné elhunyt férje volt orvosának, Löwinger Miksa dr. kórházi főorvosnak önfeláldozó munkásságáért háláját akarva leróni, 15000 koronás alapítványt tett a vármegye közkórházánál a főorvos áldásos működésének színhelyén, azzal a rendeltetéssel, hogy ebből az összegből két kvarc lámpát szerezzenek be a tüdőbetegek gyógyítására. A lámpák a legközelebbi napokban megérkeznek és ezért azok szenzációs hatásáról, a velük már eddig is elért gyógyítási eredményről a következőket mondja el fővárosi tudósítónk, aki a lámpákat működésbe látta:

Fölkerestem a Ferenc József kereskedelmi kórház betegsegélyző pénztárának igazgatóját, dr. Kertész-Sámuel, aki a következő felvilágosítást volt szíves adni:

— Kórházunkban két hónap óta használjuk a kvarc-lámpát, dr. Török Lajos egyetemi tanár ur kezdeményezésére, ki mint a bő- és bujakór osztály főorvosa, már régebb idő óta alkalmazta a saját osztályán. Két hónap alatt 2400 beteget kezeltünk ilyen módon.

Dr. Láng Lajos, a Ferenc József-kórház főorvosa kalauzol bennünket és szíves készséggel rendelkezésünkre bocsátja eddigi adatait.

A kvarc-lámpában tulajdonképpen a villamos áram, illetve az ultraviolet-sugarak gyógyítanak, melyeket higanygőzön bocsátanak át. Ezeket a sugarakat minden közeg elnyeli, csak a kvarckristály nem. A test egyes beteg részei már vagy egy évtizede gyógyítják vele, az egész testet csak újabban vetették alá a hatásnak.

A terem, ahova belépünk, ózonszagú. Az az üde és kedves illat érzik itt, ami a villamos zivatarok után, a kvarclámpa elektromos kisülései következtében. Egymásután jönnek a betegek, derékig vagy egészen mezitelenül. A lámpába bekapcsolják az áramot. Vakító fény árad szét, olyanlorna, mint az ilylámplaké, de kissé szürkébb, mert a gyógyító szikrák, az ultraviolet-sugarak higanygőzön mennek át. A betegek sötét szemüveget kapnak, a szemük megkímélésére. Soknak az arcát is eltakarják fekete kendővel. Érdekes, hogy az összes páciensek le vannak sülvé. Csak forró nyáron, fürdőhelyeken, a Balatonnál vagy a Riviérán, vagy Abbáziában látni ilyen bronzos kávébarna vagy cigányosan-feketé arcokat, vállakat, combokat. A kvarclámpa barnit. Itt a fürdőhelyi patinát és az egészséget egyben szerzik meg a szegény betegek ingyen, mert a tagok semmi külön díjat se fizetnek.

Az eredmények iránt érdeklődünk a főorvosnál, aki a következőket mondja:

— Két hónap sokkal rövidebb idő, sem hogy tudományos értékű, százalékokban kifejezhető pontos eredményekről számolhassunk be. Annyi azonban bizonyos, hogy amit a vezetésem alatt levő osztályon tapasztaltam, az nagyon örvendetes, sokszor egyenesen csodálatos. Kezdődő, de gyakran előrehaladott tüdőcsueshurutnál a lázak elmaradnak, a fájások

— a hátban és a mellben — megszűnnek, pár heti besugárzás után sok betegnek 3—5 kilóval gyarapodott a súlya. Különösen hatásosnak találtam a kvarc-kezelést a nyirok-csomó daganatok, mirigyek ellen, melyek pár besugárzásra eltűntek. Akadtak betegek, kiket sebészeti úton évekig eredménytelenül kezeltek. Tályogjukat fölnyitották, melyek újra megnyedni kezdtek, sipolyt kaptak. Itt a lámpa hatása alatt sima heggel gyógyult a sebük. A csontszu is visszafejlődött 15 betegnél, egy betegünk neuralgiája tíz kezelés után elmúlt.

— Mióta ismerik ezt a gyógyimódot?

— Tinsen alkalmazta először, most utódja.

Reyn felytatja a kvarc-kezelését, jó eredményekkel. Olyan ez, mint egy igen erős napkúra. Általában azt mondhatjuk, ahol a magaslati-, levegő- és napkúrát javallják, ott a kvarc-kezelést is ajánlhatjuk. Társadalmi jótétemény különösen a szegényebb néposztálynak, melynek nincs módjában fürdőhelyekre menni.

— Meddig tart egy besugárzás?

— Öt perctől félóráig. A bőr érzékeny

Ha vigyázatlanul alkalmaznók, elsőfoku égési sebek keletkezhetnek rajta. Előbb meg kell edződnie.

A betegek az ápoló intésére egymás után kelnek föl a bűvös lámpa szürke sugárköréből. Leveszik a szemüveget, a fekete selyemkendőket és végigdörzsölik testüket hideg ruhákkal. Mind jókedvűek és vidámak. Dicsérik a csodalámpát. Orvosaik szerint eddig a gyógyultakat kivéve egyetlen beteg se hagyta abba a kezelést, mert egyszerű, kellemes és bizalomkeltő. Napról-napra érzik jótékony hatását.

Abban a sötétségben, ahol eddig a tüdőbetegek jártak, új világosság gyulladt. Ők pedig hívóan mennek a csodalámpa sugarai után...

HIREK.

— Temetés. Ma temették el Weisz Dávid aradi nagykereskedő nejét, Iritz Saroltát a legnagyobb részvét mellett. Az elhunyt urinót magas korral áldotta meg a gondviselés, 72 év földi terhével tért meg az örök nyughelyére. E hosszú idő minden éve a jótékonyágnak emlegetett állomása lett, mert az elhunyt matróna azok közé tartozott, kiknek lelke a földi szenvedések enyhítésére hivatott. Nagyszámú, elsőkelő rokonság gyászolja. A koporsónál Vágvolgyi Lajos dr. főrabbi tartott magas szárnyalású beszédet, melynek végeztével, ami por volt az elköltözöttben elindult utolsó útjára. Oriási embertömeg kísérte utolsó útjára a temetőbe Weisz Dávidné, akinek sirjánál Krausz Jónás rabbi megható imát mondott.

— Koszorúmegváltás. Weitzer-utcai kórház sebesültjei részére, Seidner Simon és Ella Alvácaról, harminc koronát adományoztak Seidner Márton koszorúmegváltásáért; hálás köszönetét fejezi ki a vezetőség az adományért

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Wekerle a kibontakozás feltételeiről.

Bécs. Wekerle Sándor ma este 7 órakor tért vissza a főhadiszállásról Bécsbe. A szállóban fogadta munkatársunkat, akinek elmondta, hogy a király főleg információkat követelt tőle, amelyeket ő részletesen megadott. Hogy az audiencia meddig tartott, azt nem tudja, de elég idő állott rendelkezésre, hogy részletes jelentést adjon az uralkodónak mindenről. Természetesen, — mondotta Wekerle, — tárgyi részleteket a kiballgatásról nem mondhatok, de azt közölhetem, hogy a fiatal király gazdag tudása, ítélő képessége és intelligenciája csodálattal töltött el.

Arra a kérdésre, hogy a válság gyors letolyásu lesz-e, Wekerle azt válaszolta, hogy ezt nem mondhatja meg, de azt hiszi, nem téved, ha kijelenti, hogy széles választójognak tervezete, valamint az osztrák kormányval kötendő gazdasági megállapodás elfogadása nélkül a válság nagyon hosszú időt vehet igénybe.

Rotterdam. Londonból jelentik: Az angol munkásságnak nagy többsége elhatározta, hogy kiküldötteket küld a stockholmi békeértekezletre.

Hága. A Times jelenti Pétervárról: Vasárnap Cseretelli miniszter a katonai és munkástanács előtt beszédet tartott, amelyben kijelentéseket tett azokról a tárgyalásokról, amelyeket az entente államok nagyköveteivel folytattak a fennálló szerződések revíziója kérdésében. Arra a kérdésre, hogy milyen magatartást tanusítanak az entente államok Oroszország új politikájával szemben, az annexió és a hadikárpótlás nélküli béke kérdésében, a nagykövek kielégítő módon válaszoltak. Arra a kérdésre, hogy a szövetséges államok között fennálló szerződések megváltoztatása lehetséges-e, kijelentette, hogy ennek a kérdésnek megoldása a szövetséges országokban uralkodó közvélemény magatartásától függ. Arra a kérdésre, hogy az entente államok kifogásolnák-e, hogy a szociálista kisebbségek érintkezésbe lépjenek orosz elvtársaikkal, az entente nagykövetei kitérő választ adtak.

Hága. A Times levelezője jelenti Pétervárról: A Pétervári Távirati Ügynökség, amely tudvalevőleg a katonai és munkástanács ellenőrzése alatt áll, szisztematikusan bojkottálja az

— Uzsora. Budapestről jelentik: Ifjabb Csáki Gyula szorult anyagi helyzetében Atlasz Izidor pénzügynökhöz fordult, a ki adott is 3500 korona kölcsönt Csákinak, de ennek fejében 5000 koronáról szóló váltót és harminc darab horvátországi bányarészcsemetét kapott a fiatalembertől. A váltóperben Csáki Gyula esküt tett arra, hogy csak 3500 koronát kapott és ezért az ügyészség uzsora vétsége miatt eljárást indított Atlasz Izidor ellen, a ki azzal védekezett, hogy a 3500 koronán kívül, a mit ő adott, még a felesége is adott 1000 koronát Csákinak. A törvényszék Atlasz Izidort uzsora vétségében mondotta ki bűnösnek és két hónapi fogházra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte. A tábla első büntető tanácsa Degré Miklós elnöklésével ma tárgyalta ezt az ügyet és az elsőfoku bíróság ítéletét helybenhagyta.

— Menetrendváltás a brádi vonalon. Az Acev. igazgatósága ez uton is felhívja az utazó közönség figyelmét arra, hogy június hó 1-től Aradról Brád felé az első vonat már öt óra negyven perckor indul Aradról, a második, mely Pankotáig közlekedik, nyolc óra 26 perckor, a harmadik egészen Brádig közlekedve indul Aradról déli tizenkét óra 48 perckor, míg a negyedik, mely csak Ujszentannáig közlekedik délutáni öt óra 30 perckor indul.

angol sajtót és csakis az angol radikális békebarát lapok nyilatkozatait közli.

Stockholm. Az odesszai kerület főparancsnoka május 28-án a következő hadseregparancsot adta ki: Az alám rendelt csapatoknak katonai tanácsa az itteni szerb divízió egész vezérkarát a hadosztályparancsnokkal élén tartoztatja. Figyelmeztetem a katonákat, hogy a szerb csapatok kizárólag operatív tekintetben vannak alárendelve az orosz főparancsnokságnak és hogy ennél fogva a szövetséges hadsereg magas képviselőinek letartóztatása sajnálatos és a népjogokkal ellenkező cselekedet.

— Figyelmeztetek arra, hogy kormányunk a szerb hatóságokkal már közölte azt a kívánságot, hogy a szerb hadsereget a szabad orosz hadsereg mintájára reformálja és hogy a szövetséges szerbeknél is kezdje meg a bizottságok kirendelését az orosz minta szerint. Jellemző, hogy a román fronton Ctergatow orosz főparancsnok ugyanezen a napon hasonló napi-parancsot adott ki azzal a szigorú figyelmeztetéssel, hogy szigorúan tartózkodjanak minden erőszakoskodástól a szövetséges román hadsereg minden magasabb és alacsonyabb vezetői ellen.

Hága. A Times szalonikíi levelezője május 28-án intervjút folytatott Venizelossal, aki többek között kijelentette, hogy a békülés közte és Konstantin király között teljesen ki van zárva. Miután a király az alkotmányt és a Szerbiával kötött egyezményt lábbal tiporta és Németországhoz való viszonya által Görögországot lejtőre juttatta. Ugyanaz az ellentét áll fenn a király között és közte, mint Németország és Anglia között.

Rotterdam. Vanderwelde egy hírlapíró előtt a következő kijelentéseket tette: A francia és a bolga lapok szerint állítólag beleegyeztem volna az annexió és kárpótlás nélküli békebe. En kijelentettem, hogy az összes népek szociálistái ezt a formulát eltogadják, és perchorreszkálják, hogy valamely területet bárki megtarthasson, vagy visszaadásáért kártérítést követeljen a másik fél megbüntetésé fejében. Belgium részéről nyomtatékosan követelték az okozott károk megtérítését. Trentinó és Elzász-Lotharingia területeinek felszabadítását a belga szociálisták nem tekintik annexiónak, hanem ellenkezőleg az annexió megszüntetésének.

Bern. A Bund katonai szakértője megállapítja, hogy az olaszok egy lépéssel sincsenek közelebb Trieszthez, mint az ofenzíva előtti.

— Halálozás. Peosenye Lajos az Aradmegyei Takarékpénztár hivatalosolgája, a 2-ik számú népfelkelő gyalogezred közvitéze Szerbiában, Kragujevácnál szerzett betegsége folytán f. hó 29-én hosszas szenvedés után a szegedi 9. számú tartalékkórházban meghalt, felesége, 4 apró gyermeke és kiterjedt rokonsága gyászolja.

— Koszorúmegváltás. Baross Ferenc főispán ravatalára szánt koszorúmegváltás címén Siebig Frigyes plébános, Menyháza 50 koronát adományozott a rokkant-alap javára. Ottenberg Tivadar halála alkalmából koszorú megváltás címén Deutsch Róbert Facsád 20 koronát küldött a vak katonák részére.

— Kábultság, lejjárás, szédülés, nehéz lélekzés és szívobogas esetén gyakran csekély mennyiségű természetes „Ferenc József” keserűviz is elégséges arra, hogy a megzavart székletet biztosan és kellemesen megindítsa; ezáltal az étvágy és az álmom visszatér s az aggasztó jelenségek fokozatosan megszűnnek.

— Értesítés. Fogászati műtermemet Weitzer János-utca 13. szám alatt (a főpostával szemben) megnyitottam. Telefon 535. Özv. Morgenstern Gyuláné. 3481

— Katonazene a hadikiállításán. A 33-ik gyalogezred zenekara Zelner Sándor karmester vezetésével holnap, csütörtökön délután 6 órától negyed 8 óráig a kulturpalotánál fog játszani a hadikiállítás közönségének szórakoztatására.

— Adományok a gyöngyösieknek. A Hadi-termény Részvénytársaság kirendeltsége Ottenberg Tivadar udvari tanácsos és Baross Ferenc dr. főispán elhalálozása alkalmából 50—50 összesen 100 koronát küldött kiadóhivatalunkba a gyöngyösi tűzkárosultak javára. A polgármesteri hivatalba a gyöngyösi tűzkárosultak javára befolyt adományok: Prohászka László dr. 20, Ehlig Henrik 10, Birkenhaier Miklós 20, Petrovics Szava 20, Dán Ferenc földműves 20, Frenyi István dr. 20, Holländer Sándor és neje Osermő Baross Ferenc dr. ravatalára szánt koszorú megváltására 250 koronát küldött.

— Az óvatos tanu. A mai idők furcsaságának és a minden vonalon felfordult és megköttyűsödött mai életre mindennél jellemzőbb az alábbi eset, amely a kolozsvári hadosztálybírósa előtt játszódott le a napokban. Valami olyan bűnügyet tárgyalt a honvédbíróság, amely az oláhok erdélyi betörésével állott kapcsolatban. A többi tanu között beidézték tanunak Isány Dani bodolókői székelyt is, hogy tanuságot tegyen az ügyben.

— Isány Dani! — kiáltja a szolga és a harsány hangra egy öreg székely igyekszik beérni a tárgyalóterembe. Sovány, ösztövé ember a tanu, s még csak beérne az ajtón, de egy hatalmas zsákot is hozott magával s az folyton beleakadt az ajtóba. A tárgyaló terem közönsége s maguk a bírák is csodálkozva néztek a zsákhordó tanura, akinek végre ikerült zsákjával együtt eljutnia a szigorú sbírák elé.

— Mi van abban a zsákban? — kérdezte az elnök.

A székely alázatos hangon felelt:

— Egy kis elemőzsiát hoztam magammal, instálom.

— Ilyen sok enivalót hozott az utra?

— Nem az utra hoztam, instálom.

— Hát kinek hozta?

— Magamnak.

— De miért ennyit?

— Hát, instálom — felelt restelkedve a székely — gondoltam magamban, ha itt tartanak, hát legyen mit egyek.

— Hát nem tud maga olvasni — mondta az elnök. — hiszen magát tanuként idéztük be.

A székely keserű szavakkal fakadt ki:

— Dejszen megette a fene, tekintetes uram, Vásárhelyre is tanunak idéztek meg az öszön, osztán mégis ott tartottak, vagy hét hónapig. Nem hiszek én azóta az idéző cédulának.

— Helyből és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levélpapirosok, papirzacskók, képes levelező-lapok, papirszalvéták, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izsó papirnagykereskedésében

— Mindenkinek érdekében áll Fischer Nagy áruházat felkeresni a Szabadság-téren. Férfi és diák turista és apacs ingek nagy választékban, gyermek sockerlik 2 kor 5 korig. Leányke és fiu szalma kalapok 7 kor. 10 korig. Gyermek kocsik 50 kor. 300 korig. Legolcsóbb bevásárlási forrás Fischer Áruház a Szabadság-téren. 5

Minden egyes jegyzés gyorsítja a békét.

MOZGOKÉPSZINHAZ.

* A tenger rejtelmel. (Alwin Neuss filmje) tegnap mutatott be a színház egy szenzációs detektív filmet, melyet Alwin Neuss írt, rendezett és a főszerepet is maga játszta. Kevés szerepében dokumentálta

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. =

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szápadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. =

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. =

FOGHUZAS. Tizenkét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műsereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

Alwin Neuss annyira, hogy milyen kitűnő filmszínészt becsülhetünk meg benne, mint ezuttal. A modern detektív történetek cselekménye már nem halad a régi mederben és nem vonultat fel véres borzalmakat, ezekben már inkább egyes bűnügyek körül kifejtett zseniális bontakozik ki az izgalmas nyomozás széles rétegen mozgó részleteivel, ujszerű ötletekkel, mely frappirozza a közönséget és amelyben Alwin Neuss utólráhetetlen mesteri játékával váltja ki az elismerést. Ezeket a külföldön egyhanguan értékesnek elismert Alwin Neuss filmeket az Uránia színház fogja bemutatni és hisszük, hogy ezek a művészi alkotások még az addigi detektívlágereket is felülmulják. A tenger rejtelméből veszi tárgyát ez a dráma, s Alwin Neuss ötletekben gazdag elgondolása, amellyel kibogozza a rejtély szálait, egyenesen felülmulhatatlan alakítás. — *Derrit lumpol*, az elhunyt művész legpajkosabb alakítása, legközelebb az Urániában. =

* **A gyöngyösi tűzkatasztrófa fölvétele az Apollóban.** A lapok leírásai borzalmas képét adják Gyöngyös város pusztulásának. A mérhetetlen tűzkatasztrófa színhelyén a fővárosi filmgyárak operatőrjei is megjelentek s fölvételeket készítettek a rettenetes pusztulásról és a királyi pár gyöngyösi látogatásáról. Az ország fájó eseményét visszatükröző mozifelvételeket az Apolló-színház elsőnek szerezte meg s tegnap-szerdán mutatta be. Mindenkit érdekel egyformán ez az élő riport, amely mindenújság-cikknél realitásabban adja vissza Gyöngyös katasztrófáját. A film még néhány napig marad műsoron.

* **Fehér róza, piros róza és az Aranyásó** vasárnap az *Erzsébet-mozgósínházban*. Egy napon két kiváló alágert tűzött műsorra a színház igazgatósága, ezáltal tanubizonyoságot téve áldozatkészségéről. Az Aranyásó egyik világ-hírű amerikai filmgyár nagyszerű alkotása, mely kép a cowboyok világába nyújt bepillantást s látjuk mily vad bosszura képes egy szerelmes férfi, aki nem lesz viszont szeretője. *Csütörtökön* Urnapján elsőrangú szenzációs műsor kerül bemutatásra.

* **Szenzációs Arany-sorozat film az Apollóban.** A mai premier után elvitázhatatlan, hogy az amerikai World-filmgyár az Arany-sorozatával új határkövet emelt a filmkultura fejlődésében. Azok a filmek, amelyek az Arany-sorozatban jelentek meg, a kinematográfia művé-

szétének lehető legelőkeltebb produktumai s a filmrendezésnek olyan szédületes perspektíváját nyitották meg előttünk, amelyet eddig elképzelni sem tudtunk. A „Labirint”, amelyet ma este mutatott be az Apolló-színház, annyira nagystílusú film, hogy talán csak a „Sibériá”-val lehet összehasonlítani. Az izgalmasabbnál-izgalmasabb események gyorsan perdülnek a darabban s érdekességükkel szinte ránehezednek az ember érzéseire és gondolataira. A mai premier publikumának ajkáról a csodálkozás sóhaja szállt el a kép bemutatásakor s nem egyszer hangzott fel a spontán tetszés zaja a grandiózus jeleneteknél. Az Arany-sorozat legújabb szenzációs filmjét még csütörtökön mutatja be az Apolló a gyöngyösi tűzkatasztrófa és az olasz harctér fölvételeivel együtt.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre szerkesztőben:
Steuber József.

AZ

cseeményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrisebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

készletmennyéinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

ujság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságolvasó köreinek, valamint a harctéren küzdő katonáknak is előszeretettel olvasott

NAPILAPJA.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltükért nem vállalunk felelősséget)

APOLLO SZÍNHÁZ.

Május 31., június 1., 2., 3., csütörtök, péntek, szombat, vasárnap

Gyöngyös pusztulása.

A királyi pár
látogatása

Gyöngyös remjain.

A szépségápolás titka a felhasznált szé-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rejlik!

**Rozsnyay kitűnő Serail arc-
szépítő különlegességei**

mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégely 1-50 kor. Nagy tégely 2-50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lekelet finomságu. Crém, fehér, róza és testázi-
nekben Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros róza, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít! !

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor . . . . . 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaikatük

kiirtására legjobb szer a PETRIS
folyadék, ára 2 kor. és HADÁR
hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, s maga nemében pá-
ratlan szerrel minden alkalmat-
lan szőrejt aró, nyak vagy karok-
rél, stb. minden fájdalom nél-
kül pár perc alatt okvetlen el-
távolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

ispáni állást keres

azonnali belépésre gyakorlati bíró, hadmentes, 40 éves családostól. Cim: Szt. Sándor, Ref.-Kovács-háza. 3499

89-1917. tkvi szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A világosi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közlirre teszi, hogy vukott Grill József világosi lakos c-ödügében az árverést az aradi kir. törvényszék, illetve a világosi kir. járásbíró területén levő Világos község határában fekvő és a világosi 737. sz. tkvi A. + 1. sorsz. 18814/10048. hrsz. kaszálóra 1894 kor. 64 fill., a 3220. sz. tkvi A. + 1. sorsz. 12824. hrsz. szőlőnek Grill Józsefet illető felére 317 kor. 72 fillér, az A. + 2. sorsz. 12823. hrsz. szőlőnek Grill Józsefet illető felére 282 kor. 62 fill., az A. I. 1-2. sorsz. 51-52 hrsz. 25. ösz. ház és 5643/a. hrsz. kenderföldnek Grill Józsefet illető felére 566 kor. 16 fillér, az A. II. 1-2. sorsz. 183-184. hrsz. és 86. ösz. háznak és 5493. hrsz. kenderföldnek Grill József hányadára 235 kor. 67 fillér, a 4405. sz. tkvi A. I. 1-2. sorsz. 66-67/b. hrsz. 32. ösz. ház és 5699/b. hrsz. kenderföldnek Grill Józsefet illető felére 607 kor. 96 fillér, az A. + 1. sorsz. 12660-61. hrsz. szőlő felére (B. 4.) 588 kor. 26 fillér, a világosi 8866. sz. tkvi 12698. hrsz. szőlőnek B. 3. a. hányadára 515 kor. 82 fillér és az A. + 2. sorsz. 12759-60. hrsz. szőlő B. 5. a. felére 697 kor. 82 fillér mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és a fentebb megjelölt ingatlanok az 1917 évi június hó 18 napjának d. e. 9 órákor a világosi kir. bíróságnál mint tkvi hátságnál (I. sz. ajtó) megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul eladatni nem fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át bántapénztul készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvény cikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3888. sz. a. kelt m. kir. igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1886. évi LX. tc. 179. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átstolgáltatni. Az árverési vevő tartozik nyomban a bántapénzt a vételiár 10 százalékaig kiegészíteni.

Világos, 1917. évi február hó 28. napján.

Povolni, s. k. kir. járásbíró.

Ocska, használt ólomcsöveket és egyéb

ólomtárgyakat megvételre keresünk. Aradi Nyomda részvénytársaság.

ecetsavat svéd gyufát, szobaseprüt és cukrozott konzervkávét.

Rosenberg József törv. bejegyzett kereskedelmi ügynöksége Aradon.

4-1917. közp. vál. eín. sz.

Hirdetmény.

Az 1913. évi XIV. törvény cikk 57-ik § 6-ik bekezdése, továbbá az 58-ik § és a 9100/l. a 1916. számú belügyminiszteri körrendelet alapján ezennel közlirre teszem, hogy az 1917. évre szóló országgy. képvis. vál. ideiglenes névjegyzékét a I. évben érvényben lévő országgy. képvis. vál. ideiglenes névjegyzékéből és a jövő évre összeállított országgy. képvis. vál. ideiglenes névjegyzékéből kihagyottak jegyzékével együtt I. évi május hó 16-tól I. évi június hó 14-ig hezárólag a városi tanácsstermben közszemlére lesznek kitéve, ahol ezeket ugy hétköznapokon, mint pedig vasár és ünnepnápokon d. e. 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és köznapokon délutáni 2 órától 6 óráig lemásolhatja.

A közszemlére kitétt ezen ideiglenes névjegyzékek ellen a saját személyét illetőleg mindenki felszólíthat és ezenkívül az, aki ezen ideiglenes névjegyzékbe fel van véve, jogaitott abban a választókerületben, amelynek választójaként felvételt, az ideiglenes névjegyzékbe történt minden felvétel, vagy kihagyás miatt felszólítani.

A felszólítások I. évi május hó 16-tól ugyan-e hó 30-ig bezárólag írásban a közp. vál. hoz címezve, a hivatalos órák alatt a polgármesternél nyújtandók be.

A felszólítások benyújtásuktól kezdve I. évi június hó 14-ig bezárólag a városi tanácsstermben közszemlére lesznek kitéve.

A felszólító köteles felszólítását indokolni és mellékelni azokat az okirati bizonyítékokat, amelyeknek megszerzése az egyeseknek módjában állhat, azokra a bizonyítékokra pedig, amelyeknek megszerzése az egyes személyeknek nem állhat módjában, akként köteles felszólításában utalni, hogy azok feltalálhatók legyenek.

A felszólítás olyan változásokra is alapítható, amelyek a választók összeírása óta álltak elő. A felszólításban új bizonyítékok is felhozhatók. Minden felszólítás csak egy-egy személyre vonatkozhatik.

A felszólításokra mindazok, akiket a felszólítás joga megillet, I. évi május hó 16-tól bezárólag I. évi június hó 14-ig írásban indokolttan és minden felszólításra külön-külön észrevételeket nyújthatnak be a polgármesternél a hivatalos órák alatt.

Felhívom az 1916. évre érvényes országgy. képvis. választók névjegyzékében lévő választókat, nemkülönben az országgy. képvis. vál. jog megszerzéséhez az 1913. évi XIV. tc. szerint szükséges kellékek birtokában lévő, minden a férfinemhez tartozó és Aradon lakó, illetve alkalmazva lévő magyar állampolgárt, hogy a közszemlére kitétt 1917. évi országgy. képvis. választók ideiglenes névjegyzékét és a kihagyottokról készített jegyzékeket kelti időben tekintse meg, esetleges felszólításait az ideiglenes névjegyzékek ellen nyújtsák be és a felszólítások ellen netáni észrevételeiket a fentebb megjelölt módon tegyék meg.

Varjassy Lajos, polgármester, közp. vál. eín. sz.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IDOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja és eltüntet mindenféle arcisztálatanságot. **Ara egy tégelynek K 1.50.**

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az **Anagalin.**

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenkor otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.** Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

281-1917. eín. sz.

Hirdetmény.

Közlirre teszem, hogy a hadseregnek körletében elhalt ismeretlen katonák és polgári egyének 14-ik fényképsoportja a rendőrség bejelentési hivatalában közszemlére van kifüggesztve.

Aki ezen egyének valamelyikéről felvilágosítást tud adni, a bejelentési hivatal vezetőjénél jelentkezzen. **Green, főkapitány.**

Házeldadások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcellázását közvetíteni vállalom. Az ország minden részében előjegyezve kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megajánlásokat kér

Halmi József

adásvételi közvetítő iroda.

Lakás: Deák Ferenc-u. 5.

Telefon 726. 2369

100 darab

aradasi prima mangolica 3 hónapos

fajmalac,

tenyésztésre nagyon alkalmas,

eladó.

3491

Megtekintésök **Bienenstock** Lipótnál, Csermő. Telefon 9.

979-1917. kn.

Hirdetmény.

Több előfordult veszteségi eset köveiközben elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák folyó évi május hó 6-tól számított 90 napig állardóan költve tartassanak vagy pedig harapás elleni biztos szájkorárral ellátva párazon vezessenek.

Figyelemtetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a Legyméltóságú m. kir. földmívelési miniszterium által 40 000-1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral, de poráz nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fog-nak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságál

Green Nándor, főkapitány

Földbirtokosoknak

- 35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
- 50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
- 50 évre 5-86% annuitás 99% árfolyam
- 63 évre 4-35 annuitás 95% árfolyam
- 65 évre 5-58 annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá

aradi és békescsahai házakra 50 évre 6% annuitás 98% árfolyam mellett törlesztéses kölcsönököt folyosított s parcellázásokat vállal a

Budapesti Kölcsonközvetítő és Parcellázó Részvénytársaság Budapest, VIII., Kenyérmező-u. 6. Aradi megbízottunk: **Bonyhádi József** ur. Kapa-u. 47. d. u. 2-1-ig.

